

KAVŞAKTA KALANLAR

MÜGE İPLİKÇİ

ÖYKÜ

DİJİTAL KİTAPLAR

Müge İplikçi

Kavşakta Kalanlar

Öykü

DİJİTAL KİTAPLAR

Kitaplar Özgürlük İster!

Nisan 2025

Dijital Kitaplar

bilgi@dijitalkitaplar.net

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım amaçlı kısa alıntılar dışında yazılı izin olmaksızın dijitalkitaplar.net haricindeki bir internet sitesinde yayınlanamaz ve basılı hale getirilemez.
Ticari mal değildir; satılamaz.

Yayın Yönetmeni: Emrah Polat

Editör: Ömer Turan

Kapak Tasarımı: Kupür Creative

Sayfa Tasarımı: Esranur Gelbal

Müge İplikçi, İstanbul’da doğdu. Kadıköy Anadolu Lisesi’nden sonra İstanbul Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü’nü bitirdi. İstanbul Üniversitesi Kadın Sorunları ve Araştırma Bölümü’nden ve The Ohio State University’den iki ayrı yüksek lisans derecesi aldı. Perende (1998) ile başlayıp Ah Be Melek (2023)’a kadar uzanan yoğun bir edebiyat serüveni var. Bu yolculuk esnasında sayısız öykü, roman, inceleme ve röportaj kitabı kaleme alan İplikçi’nin kitapları bugüne kadar birçok dile çevrildi ve ödüller kazandı.

Ayrıca çocuk ve gençler için de yazmaktan büyük keyif alan yazar, Uçan Salı ile başlayan serüvenine en son Günaydın Bendi’yi ekledi. Türkiye PEN Kadın Yazarlar Komitesi başkanlığını iki dönem sürdüren İplikçi, Medyascope TV’de Zeytin Dalı programını sunmaya devam ediyor. Ayrıca çevrimiçi Mikroscope dergisinin de yayın yönetmeni.

Ayvalıklı, 3602 nolu dostum Ege'ye

İÇİNDEKİLER

Bilge Kadın Sevim	8
Yıldızlı Bir Yaz Gecesi	13
Susuz Yaz	18
Abide Hanım'ın İşleri	22
Bebe Ruhi	27
Bir Ekip Nasıl Uyanır?	32
Mısra'yı Hatırlar mısın Bilmem... ..	37
Yolculukta Keramet Vardır	47
Pastırma Yazında Aşk	52
Yabancıyız	56
Asansör	63
Her Şey Kabaca Böyle	69
Kavşak	74
Elleri Kanıp Duran Kadın	80
Elimi Tut	86
Bayramdan Kalan	92
Dedektif	96
Hello Kitty	101
Kaplumbağa Bakışı	107

Kar Yolları Kesti	112
Seçimler	116
Para ve İman	120
Uzaylı Sen Dost musun?	125
Sen Ne Anlarsın?	130
Aşk (olsa olsa)	
Bir Meteor Yağmuru (dur)	134

Bilge Kadın Sevim

Sabah metroya binecek, tıkış tıkış bir yolculuktan sonra “merkeze” kavuşacaksın. Sonra bütün gün cilt bakım işleri. “Arada kaş da al” diyen patronuna dik dik bakacaksın önce. Sonra hiçbir şey olmamış gibi “Alırım tamam Ferruh Bey” diyeceksin. Kasadaki kızların arkandan gülüşmelerini duyacaksın. Neye gülüyorlar diye merak edeceksin. İçini öfke kaplayacak ama renk vermeyeceksin. Böyle öğrendin yaşamı sen. Ancak ve ancak böyle devam edebildin. Ve işte, şimdi, buradasın.

Bu güzellik enstitüsünde çalışmaya başladığından beri keyfinin yerinde olacağını sanıyordun ama ne gezer. Asgari ücretten bir tık ötedeki maaşına bunca mobbing çekilir mi? Sorup duruyorsun. Cevap, yok.

Banka emeklisi bir müşterin var. Sürekli saçma sapan şeyler soruyor sana. Buharı veriyorsun yüzüne, yine susmuyor.

“Sence güven önemli mi Sevim? Yoksa önemli olan itimat mı? Bir bankacıysan güven verirsin... Peki ya itimat? O, insanlara koşulsuz bir inanç, sence?”

Böyle sordu mu devamı gelecek, biliyorsun.

“Elbette Kezban Hanım.”

Ancak Kezban Hanım bu cevapla yetinmeyecek. Kılı kırk yaran emekli haliyle, buharın, değil yüzünü, bütün yeryüzünü kaplamış haline inat, sormaya devam edecek.

“İtimat, bir nevi karşındakine açık çek vermek. Ne dersin?”

Sen de mecburen bu süre zarfında, İdris acaba bana mesaj attı mı diye cep telefonuna kaçamak bakmaya çalışırken, onunla çok ilgilenirmiş gibi cevap vermeye devam edeceksin.

“Evet, haklısınız.”

O zaman Kezban Hanım, buharların içerisinden havlulu başını çıkarıp “Neye evet? Ve niye haklıyım?” diye yakalayacak seni.

“Şey, Ferruh Bey hepimize acil bir not göndermiş ona bakıyordum” desen de yakalandın işte.

“Beni dinlemiyorsun Sevim!”

Bu sitem dolu cümleler Kezban Hanım’ın ta kendisi. Bir insan sırf şikâyet ederek bir karakter oluşturabilir mi? Kezban bunun timsali, çoktan çözdün. “Ne mutsuz ve beyhude bir kadın bu Kezban” diyen de sensin; “bunun kocası belli ki bu yüzden erkencecik mevta olmuş” diyen de. “Kezbancım ya beni kim dinlesin” diye kaç kere veryansın ettin seans sonrasında. Bir şey değişti

mi? Hayır. Kezban Hanım her seferinde “Sevim benim başıma gelenler pişmiş tavuğun başına gelmemiştir” diyerek yana yakıla sana geldi. Arada düzgün sayılabilecek akıllar verdi vermesine. Özellikle vadeli hesap ve faizler konusunda. Ancak bu desteğin devede kulak olduğunu da biliyorsun sen. Onun gözünde zavallı manikürcü bir kızsın. Bu yüzden, Sevimcim diye başlayan cilalı cümlelerinin ardındaki gerçek Kezban’ı anlaman için allame-i cihan olman gerekmiyor. Buna karşın, yani ona kızgınlığına rağmen onunla ilgilenmendeki asıl nedenin ona ve onun gibilere acımak olduğundan neredeyse eminsin. Yoksa bunlar; paralarını nereye sarf edeceklerini bilemeyen parada yüzen bu kadınlar başka türlü çekilir mi?

“Sevim? Alo? Aşk mısın kız? Neydi adı senin şu uzatmalının? İdris miydi ne?”

“Evet” diyesin var. “Evet, ya İdris.”

İlk kez benimle ilgili bir şey hatırladı diye şaşkınsın. Anlatsan mı? Beni aldattı desen mi? Ben de ona verdim veriştirdim. Ama şimdi çok pişmanım... Desen mi? Yutkunuyorsun. Dokunsalar ağlayacaksın.

Ama Kezban Hanım çoktan geride bırakmış gibi o konuyu, tutuk ve gergin bir kahkaha ile rotayı yeniden oluşturuyor:

“Beni neden dinlemiyorsun Allah aşkına Sevim?”

Hay Allah. Göz göze geliyorsunuz.

Bir kez daha yutkunuyorsun.

“Kezban Hanımcım ben sizi dinlemez olur muyum?”

“Ha şöyle!” diye gevşiyor Kezban Hanım. Eğilip buharı kesiyorsun. Şimdi Kezban Hanım’ın derin sulara yüzmüş yüzüyle burun burunasın.

“Diyorum ki Sevim...”

Şimdi gelininden bahsedecek, adın gibi eminsin. Gelinim şöyle, gelinim böyle. Torunumla aramı geriyor. Aile faslı böyle. Devlet faslı ise, aynı nakarat. İyiler ve kötüler. Vakti zamanında böyle miydi bu memleket. Artık biten şeyler. Haysiyet. Medeniyet. Geri getirilemeyecek bir dün. Rahmetli kocasının ona söyledikleri. Kaç yıl ona baktığı. Belediye seçimleri ne olacak?

Ellerinle dudaklarına dokunuyorsun. Sus der gibi. En az yetmiş yıllık dudakları susturmak o kadar kolay mı? Kolay değil, bunu defalarca denedin. Susmaz bu.

“Sevim...”

Gözlerine dokunuyorsun şimdi. Birazdan Bodrum’daki yazlığından bahsedecek. Artık her yıl gide-meyişinden. Siyatiklerini de tam da burada anacak. Ağrılarına iyi gelmiyor oranın havası. Eskiden öyle miydi ya! Kezban Hanım’ın eskilerinden bir eskici dükkanı olur. Bunu o mu söylüyor sen mi?

Kaşlar...

“Sev...”

Alın. Sonra baş. Saçlarını arkasından yakalıyorsun ve bütün hışmınla enerji blokaajlarını açmak adına hırs-la yerkabuğuna doğru çekiyorsun. Elinin altında inle-yen o yaşlı ve inatçı nesneye bakıyorsun şimdi.

“Ne diyorsun Sevim?”

“Neye?”

Çektikçe çekiyorsun saçları. Hâlâ gür, hâlâ bakımlı. Böyle bir yaşlılığın olmayacak Sevim diyorsun kendi kendine. Otuzunda neysen yetmişinde de o olacaksın kızım. Ne Bodrum’da bir yazlığın olacak, ne İstanbul, İzmir ve Antalya’da birer evin. Kiracıların, seni kızın-dan daha çok seven bir damadın, seni sever gibi yapan bir gelinin, yalanların, yolların, izlerin, bağışların ve ki-bar cümlelerin.

Kezban Hanım’ın iniltileriyle kendine geliyorsun sonra. Ellerinde bir tutam Kezban Hanım saçı. Biraz-dan bitecek olan seans. Bir şeyler söylemen lazım. Söy-le hadi. Söylemelisin. İnanmasan da. Söyle.

Omuzların düşmüş. Alnın kırıışıyor. Gözlerini kısı-yor ve “itimat” diyorsun.

Yıldızlı Bir Yaz Gecesi

Yıldızlı bir geceydi. Tamam, ama... Yok yok, buramıza gelmişti. En azından benim.

Yok: Suzan’a şımarık olduğunu birisinin söylemesi gerekiyordu. Ancak buna kim, nasıl cesaret edebilirdi ki! Suzan yazlık olarak kiraladığımız yer var ya, oranın ev sahibinin kızıydı. Annesi zaten garip bir kadındı. Her lafa maydanoz, her lafa kardeşim... Annem illallah demişti. Bir de ukala ki... Babası desen ondan da garip... “Solcular vatan hainidir,” deyip duran bir adam. Sonuç buydu işte: Suzan. Bana etmediğini bırakmıyordu. En son bisikletiyle yaptıkları... Affedilir cinsten değildi. Resmen çiğnemişti beni. Ancak gıkımı çıkaramıyordum.

O yaz teyzemle bize konuk gelmiş olan Suat eniştem baktı olacak gibi değil, “Tamam bu işi ben halledeceğim millet, konuyu bitti bilin,” dedi. Ancak o da bir halt yapamadı garibim! Sekiz yıllık çocuksuz evliliğinden yorulmuş, bezmiş teyzem ne kızmıştı, “Suat yine bol bol at” diyerek. O sıralar araları iyice kötüydü sanırım tey-

zemle eniştemin. Zaten o yüzden bize gelmişlerdi sanki. Bir tür balayı niyetiyle. Ama ne mümkün! Araya o kadar çok konu girmişti ki. En son Suzan konusu tavan yapmıştı. Sonradan eniştemin bu konuda dediğine göre Suzan'ın babası çalıştığı fabrikadaki muhasebecilerden biriymiş. Bunu anlayınca vazgeçmiş eniştem. Haklı, ne yapsın adam... Düşünüp durmuş ve sonunda, "Bana ne yahu," demiş. Kafası iyiirken ağzından kaçırıp "El  lemin derdi..." dediğindeyse teyzem buna çok kızmıştı. "El  lem dediğin bütün yaz evlerinden  ıkmadığın ablamla Fatih eniştem Suat Bey!" diyerek hışımla masadan kalkmış, hızını alamayıp evi terk etmişti. O yaz gerçekten çok kötüydü araları, çok... Bunun  zerine Suat eniştem elindeki rakı kadehini fondipleyip bizim  n balkonda iyice dağıtmış ve "Ben aslında öyle demek istemedim," diyerek hüngür hüngür ağlamıştı. Velhasıl o yaz öyle geçmek üzereydi. H zne bulanacak bir sonbahar bizi bekliyordu. Geldi gelecek...

Derken...

Kapı  alındı ve sonbahar yerine Nilüfer Pazıcı  ıkageldi! Daha doğrusu bütün toz toprak kokusuyla Nilüfer Pazıcı eve doldu. O kadar doldu ki hepimiz siliniverdik. Fıkıyla şiir arası bir yerde geziniyordu ve bundan zerre kadar rahatsız değildi.

Kimdi, neyin nesiydi Nilüfer Pazıcı?

Kendisi annemin ilk evliliğinden olma kızıydı. On dokuz yaşındaydı. Almanya'da yaşıyor ve yeni ailesi-

ne kök söktürüyordu. Babasının evlendiği kadın onun yaşlarında bir Almandı, okulda sorunları vardı, bir de arada sırada yattığı klinik...

Onunla yine çok iyi anlaşıştık. Eskiden de anlaşırdık ama bu sefer biraz daha farklıydı sanki ilişkimiz. Aradığım ablayı nihayet bulmuştum. Aynı odayı paylaşmak zorundaydık. Malum teyzemle Suat eniştem öteki odada yatıyordu ya da yatacaklardı, ya da artık bundan böyle, neyse o...

Ben bunları düşünürken yerdeki halıflekse çöktü Nilüfer Pazıcı.

“Bu oda çok havasız yahu” dedi. “Aç şu pencereyi...”

Omuzlarımı kaldırdım.

“Bu odanın penceresi dışardan kilitli” dedim. “Ev sahibi hırsız girmesin diye kilitlemiş, açtıramadık...”

Başımı eğmiştim.

“Hımmm” dedi sadece. Merakla onu izliyordum. Gidip pencereyi mi indirecek acaba falan. Yok... Hiçbir şey yapmadı.

“Kocaman olmuşsun kız Miskin Sultan” diye gü-lümsedi sadece.

Benim süklüm püklüm halime bir can simidi gibi yetişmişti Nilüfer Pazıcı. Ona elbette ev sahibimizin kızı Suzan’a gıcık olduğumu anlatmak istemedim. Ancak o hemen anladı. Zaten leb demeden leblebiyi anlayan o insanlardandı Nilüfer Pazıcı. Araya bir sürü Almanca

sözcük koyarak kafama takmamam gerektiğini söyledi. Sonra Almanca bir cümle daha patlattı. O arada yemek yedi, uyudu, annemin garip ısrarlarına cevap olarak derin nefesler alıp verdi, banyoya girip hafif bir duş aldı. Sonra karşıma geçip oturdu. Nihayet tam olarak anlayabileceğim şu cümle döküldü dudaklarından:

“Her şeyin bir sonu vardır.”

Bu cümlenin anlamını, “Bak Suzan bu benim ablam” diye onu Suzan’a tanıttığımda çözemedim elbette.

Suzan’ın, “Aptal o senin gerçek ablan değil ki, üvey ablan, üveyden abla mı olurmuş!” cümlesine bakakaldığım zaman da değil. Bu cümlenin anlamını, Nilüfer Pazıcı’nın Suzan’ın yanına doğru bir gölge gibi seğirttiği zamanki haliyle de fark edemedim. Suzan’ın kulağına usulca eğilip fısıldadıklarıyla da gerçekleşecek gibi değildi bu. O günden sonra bir daha Suzan’ın yanıma yaklaşamayışına da bir anlam verebilmem mümkün değildi. Ancak ondan sonraki yaz, güz ve pastırma günleri Nilüfer Pazıcı’nın araladığı cennetin has günleri haline dönüşecekti. Çok kısa bir süre sonra, ben diyeyim 48, siz deyin 52 saat, Nilüfer Pazıcı geldiği gibi Almanya’ya dönecek, o gittikten hemen sonra odamın kilitli penceresi kilitlerinden kurtulacaktı.

Vay be... Ondan ayrılırken bu cılız deli kıza, onun tabiriyle bir “tımarhane kaçkını” gibi değil, ablaların ablası gibi sarılacaktım. O da bana öyle sarıldı ve bir sürü Almanca sözcükle birlikte “Bu Suzan gibi lavukla-

ra bir daha kendini ezdirme Miskin Sultan!” deyiverdi.

Miskin Sultan o gün bugündür Suzan gibilere göz açtırmadı, açtırmaz. İyi de yaptı. Nilüfer Pazıcı ile hâlâ yazışırız. Gerçi öylesine, damdan düşer gibi yazışmalardır bunlar. Güzeldir, ama... Arada Suzan ne yapıyor diye sorar. “Ne bileyim ne yapıyor,” derim ben de. Suzan’ı düşündükçe içimin öfke yerine sızıyla dolmasını da pek çözemem. Belki öyle bir anne babası olmasaydı arkadaş bile olabilirdik diye geçer aklımdan ama sonra hemencecik unutuveririm Suzan’ı. Kötülüğün de iyilik gibi tercih edilebilirliği çok sonradan düşer aklıma. Çocukların masum olabileceği de. Yine de sanki... Başka bir eksik vardır. Ancak o eksik Suzan değildir. Malum, mecburen yapılan tercihler. Nilüfer Pazıcı hiç değildir. Malum, sıkı gerçekler. Ben... Ben zaten değilim...

Ne mi?

O akşam, yani Nilüfer Pazıcı’nın geldiği zaman, babam enişteme dönüp “Suat oooğlum sen benim baldızı seviyorsun, koş şunu yakala, belinden sıkıca sarıl ve hiç bırakma,” diye tembihlemiş, Suat eniştem de, annemin, babamın dediklerini başıyla onaylayan halinden feyz alarak evden fırlamış ve teyzemi Nasipse Büfesi’nin önünde çift kaşarlı tost yerken bulmuş. Ona şefkatle, hatta tutkuyla sarılmış ve “tostun neli?” diye sormak yerine “Tülin’im” demiş ışıltılı gökyüzüne bakarak, “Sana şu sarı yıldızlardan taç yapayım mı?”

Susuz Yaz

O yaz, müthiş bir yazdı.

Tek kusuru vardı: Terkos Gölü’ndeki bilmem ne çalışmasından ötürü yaşadığım mahalleye yirmi dört saat su verilemeyecekti. Annem evde ne kadar su şişesi varsa hepsine su doldurmuş, kendince önlemini almıştı. Maalesef hidrofor denilen “gezegen” henüz keşfedilmemişti.

Bereket bizler de daha büyümemiştik. (Bu da çıplak gözle her şeyi başka bir biçimde görmek anlamına geliyordu.)

O zamanlar yaz, endamı baş döndüren hoş bir kadının gibi kendini ağırdan sata sata evimize gelirdi. Sanırım burada komşumuz balık etli Esmâ Teyze’nin karpuz bilmecesi esastı. Yeşil emprimeden bir düş esvap giyerdi bizim “bilmece” hatun; içinden kırmızı fuları bir görünen bir kaybolandı. Yeşilin üzerinde oynaşan düğmeler de elbette kemik ve siyahtı canım. Kimdir bu kadın sorusunun cevabı ise elbette şu bizim Yaz Hanım’dı. Uzaktan akrabamız olabilirdi, hatta bilmem

kim beyin nişanlısı. Giderek daha çok seveceğimiz, ısınacağımız, maceradan maceraya koşacağımız tazeydi kendileri. Yaşlanmaz mıydı? Ne gezer. O her zaman yeşilin dirisi, kırmızının ateşi, siyahın gizemi, kısaca, nam-ı diğer Hülya Koçyiğit'ti.

Metin Erksan “Susuz Yaz”ı çekeli epey zaman olmuştu, filmin başına olmadık işler gelmiş, devlet filmi yasaklamış ama film alıp başını gitmiş ve bu ülkeye prestijli bir ödül kazandırmıştı. Orada anlatılan mülkiyet nedir ne değildir soruları, Habil Kabil meselesi, kadının bir paçavra gibi görülmesi sorunları çok önemliydi ama kim ne yapsındı ki Susuz Yaz'ı? Film ve anlattıkları o sıralar bizim oralara uğramaktan çok uzaktı. Su herkesindi ve yaz güzeldi. İnsanın özü, sansür gibi konular yazılarımıza teğet geçmeye meyilliydi.

Çocuk aklımla zaten uzun olan o bereketli yaz günlerini daha da uzun kılmak için sabah ezanında açardım gözlerimi. Onun şebnem kokan mahcup kahkahası eşliğinde ise yapmadığım kalmazdı. Özellikle sokak çocukları grubuna ait olan yaşımın küsuratı, Allah ne verdiyse karşımıza dizilen oyunlardan oyun beğen bir zamanı işaret ederdi. Yaz Hanım'ın hülyalı gözleri üzerimde buğulu buğulu gezinirken dondurma faslı başlardı. Sokak dondurmamacısının tablasına asılı kalan nice çocuk elinden biriydi benimkisi. O sıralar 25 kuruşa alınan bir top için ne kadar çok sıra beklemek gerekirdi ama serin ve buz olanı bulan en büyük keşfi yapardı.

Keşif ne miydi?

Yaz cennetti, güneşti, püfür püfür olandı.

Tuvaldi. Sıcak esen rüzgâr, sınırsız saatler, eğlencenin tavan yapması, çocukluk ve çocukluktaki asla kurumayacak, kesilmeyecek, talan edilmeyecek akağaçlar, tarlalar, denizler, gökyüzü... Keşif buydu, daha ne olsun... Dondurmanın hızına ayak uydurur yeni hayallere daldı. Büyüdüğü zaman uç top alacağın dondurma sevdası bunlardan biriydi. Yeşil emprimeden afili bir elbise bir diğeri. Kırmızı şarabi fular? Elbette...

Belki, siyah kemik düğmeleri es geçerdin. Makulce büyür, kısmen biraz daha akıllanır, ne bileyim eğlence olsun diye Terkos Gölü'nü görmeye pikniğe bile giderdin.

Giderdin gitmesine ama o gün sular kesikti işte ve yirmi dört saat boyunca geleceği meleşti yoktu.

O akşam biraz zor geçti. Ancak ertesi sabah nasıl olsa gürül gürül akacaktı sular. Ve her şey kaldığı yerden devam edecekti güpegündüz.

Fakat beklenen olmadı.

Sular Terkos Gölü'nde çalışması bitmeyen işler yüzünden bir yirmi dört saat daha akmayacaktı. El yıkamak için bile bir şişe suya muhtaç hale gelmiştik. Aca ba komşudan alsak?

Buna başta Esmâ Teyze posta koydu. "Lafi dolandırıp durmayın, önleminizi iyi alacaktınız," dedi. Sonra

annem bize kızdı. Bu durumda karpuz yerken biraz daha dikkatli olmalıymışız. Sonra en beteri oldu, dondurmacı da gelmedi. Hayaller tuz buz... Akağaç sanki biraz eskimiş ve kurumuştı.

Of ya...

Susuzluk insanı büyütür mü sorusunu sormaya ramak kalmıştı ki, borulardan dev bir homurtu, sonra bir tane daha ona benzer bir haykırış yükseldi.

Sular geri gelmiş Yaz Hanım'ın gece sefalarına dola-
nan nazı etrafı yeniden sarmıştı.

Veee... Parantez yeniden açıldı: O yaz, müthiş bir yazdı.

Abide Hanım'ın İşleri

Abide Hanım, Zehra'yı ilk keşfettiğinde, Zehra iki çocuğu ile bankın birine oturmuş öylesine dantel işliyordu. Abide Hanım, Zehra'yı, bankın bulunduğu parkın tam karşısındaki büfede, Ayvalık tostunu yerken bir müddet izledi. “Temiz, dürüst, helal süt emmiş bir kıza benziyor bu” dedi. “Buna ben, Nurgül'ün çeyiz kırlentlerini işletirim valla ...” Bunu dedikten sonra yerinden kalktı ve büfeyle parkı birbirinden ayıran caddeden karşıya geçmeye karar verdi. Derken tökezledi. Şu siyatik ağrıları betardi. “Ah yaşlılık” diye çırpındı.

Biz o esnada Şelale ile aynı otobüsteydik. Bıkkındık. Yaşlarımız 16, bilemedin 17'ydi. Az önce bindiğimiz otobüste tam yan sırada yüzü solgun, hatta veremli gibi olan adamın bizi dikizlediğine karar verip birbirimize dirsek atmıştık. Adamın üzerinde siyah bir palto vardı ve yakaları kalkıktı. Genç yaşına rağmen hem bu palto hem de yüzünün yarısını kaplayan kalın çerçeveli siyah gözlükleri, ona olduğundan daha yaşlı ve küskün bir hava veriyordu. Şelale kulağıma eğilip, “Yer değiştirsek

mi?” diye sordu, içten içe onu işaret ederek. Pencere kenarında oturduğum için bir parça öne eğilip adama doğru bakmak istedim. Oradaydı ve bizi manasızca kesmeye devam ediyordu. Hay senin!

O gün zaten can sıkıcı, karanlık bir gündü. Nurullah beni tahtaya kaldırmış sorduğu üç saçma sapan soruyu bilememiş ve onun tabiriyle tarihin karanlık dehlizlerinde hiç var olamadan kaybolup gitmiştim. Şelale’nin durumu ise daha beterdi. İkinci teneffüste regl olmuştu ve eteğinin arkasında Hazar Gölü’ne benzer bir leke vardı. Kısaca Okan fena bastırmıştı. Çektiği karın ağrısına bu meşum leke damgasını vurmuş ve günü başlamadan bitirmişti. Bütün gün beline doladığı gece mavisi rengindeki salaş mantıyla geçmiş, Nurullah’ın benim üzerimden yaptığı aptal esprilerine boş boş gülerken onu yakaladığımda ise “Ben ne yaptığımı biliyor muyum!” demekle yetinmişti. Kan kaybından şuuru nu kaybetmek üzereydi sanırım. Bu yüzden onu kendi haline bırakmış ve tarihin beni tümünden unutmasını beklemiştim. Kısaca hem resmi tarihin hem de kişisel tarihin bizlere oyun oynadığı bir dönemeçteydik. Paydos zili çaldığında “evli evine köylü köyüne” gitmeliydi. Başka bir seçenek yoktu. Vardıysa da biz yoktuk... Haydi doğru eve, marş marş.

O esnada, böylesi bir ruhla çarşı içinden bindiğimiz köhne otobüs, bir sonraki durakta bizim adamı yanıımıza katmış, onun ne olduğunu anlayamadığımız ruh halini, şahtı şahbaz oldu halimize armağan etmişti.

En son ona doğru eğilip baktığımda gördüğüm yüz ifadesi, biraz bendim; Nurullah'ın sevimsiz esprileri karşısındaki halimdim. Ama yalan yok, suratındaki boşluk biraz da Şelale'nin Hazar Gölü'yle karşılaştığı haliydi.

O esnada kendinden geçeli asırlar olmuş bezgin şoförün “Yandım Allah” diye bağırması ise bu potpurinin içinden geçen ve geçerken taşan bir ünlem oldu.

Bu, resmen bir trafik kazasıydı.

Anlatmaya gerek yok, köhne otobüs, karşıdan karşıya geçmekte olan siyatikli Abide Hanım'ın balık etli kalçalarına dokunmuş; bereket bunu, bir ilkbahar gününün akşamüstüne dokunuşu gibi yapmıştı. Yine de, otobüsün içerisindeki yolcular olarak (Şelale, ben ve sapık mı değil mi bilemediğimiz zat) yarım dakika kadar sessiz kaldık.

Peki o yarım dakikanın içerisinde ne oldu?

Bu, bugün bile tam olarak cevaplayamayacağım bir şey.

Sonrası ise daha makuldü. Daha anlatılabilir. Şöyle ki:

Hayatından vazgeçmiş otobüs şoförü Abide Hanım'ı parktaki temiz suratlı kadına teslim ettikten sonra otobüse dönmüş, “Arkadaşlar ucuz atlattık!” demişti.

Soluk benizli adam bunun üzerine, kendinden umulmayacak biçimde “Kendi adına konuş!” diye sesini yükseltmişti. Ve daha da beter bir şey söylemişti:

“Hiçbir şey kolay atlatılmaz!”

Öyleydi böyleydi derken otobüs şoförüyle soluk benizli adam birbirine girdi.

En nihayet otobüs şoförü, “İn otobüsten rezil keş!” diye bağırdı adama. Dahasını da söyledi: “Bu genç kızlara dua et...”

Bizimki altta kalır mı

“Ne o beni de mi ezecektin yoksa?”

Of. Ayıkla pirincin taşını. Hani paşa paşa, salına salına, boş boş eve gidecektik?

Olay karakolda bitti derler ya, öyle bir final oldu bu. Duruma Abide Hanım da dahil olacaktı neredeyse ama bereket Zehra isimli kadın “Abide Teyze, senin yerine karakola ben giderim” demişti de Abide Teyze bir oh çekmiş, “Seni yerde ararken gökte buldum Zehra kızım; sadece Nurgül’ün kırlentlerini değil zigon takımlarını da sana yaptıracam, söz” demişti.

Şimdi farklı bir takımdık. Soluk benizli adam, Zehra ve çocukları, şoför, ben ve Şelale. Artık canlı bir davamız vardı. Üzerimizdeki ölü toprağını atmış gibiydik. Abide Hanım bütün sigortaları attırmaşa benziyordu. Herkes herkesi suçladı. Arada geçmişe dokundu. Nurettin’in soruları bile konu oldu. Anlayın artık.

Soluk benizli ve nihayet sapık olmadığına karar verdiğimiz adam, olay biraz yatıştıktan sonra bize döndü ve ağlamaklı bir ses tonuyla, “Çocuklar asla büyüme-

yin; büyüyecekseniz sizden büyük olan kimseyi dinlemeyin ve bildiğiniz yolda inatla gidin” dedi.

Pes. Şelale ile birbirimize bu neydi diye bakmamız ve günü tekrar hatırlamamız farz olmuştu. Hazar Gölü, Nurettin, Okan. Bunlardan sadece bir kaçıydı ama hepsi değil.

Bebe Ruhi

Amcam, Mark Spitz olmaktan çıkıp, kaldığı bakımevinde Dede Ruhi diye anılmaya başladığı mevsimlerde, sondaya ve bilumum serumlara bağılyken, kısaca, hiçbirimizi tanımadığı o zamanlardan birinde fotoğrafları görmüş. Sıla'nın gösterdiği o fotoğraflara bakıp bakıp, "Poyraz mı geldi bugün, benim niye hiç haberim olmadı, bilsem Eminönü'nden leblebi alırdım!" diye hüngür hüngür ağlamış. "Hatırlıyor musun?" diye sordu Sıla, sesi yağmurlu.

Nasıl unutturdum...

1972 yazında, aile içindeki takma adıyla Bebe Ruhi, yani büyük amcamla, Sıla, Merve, ben ve Mark Spitz; garip bir beşliydik. Belki biraz da araya John Wayne karışmıştı... Ha bir de sarı leblebiler tabii. Televizyon seyrederken hepimize eşlik eden o küçük sarı nesnelerdi onlar. İlk kez yiyordum. Sonraki hayatımdaysa vazgeçemediklerim arasında yer aldılar.

Bebe Ruhi, Eminönü'nden aldığı sarı leblebileri büyük yük cam kavanozlara koyar, onları, salondaki parlak

kahverengi kütüphanenin, o zamanki debdebeli adıyla “Amerikan barı”nda saklardı. Saklamak burada ne kadar doğru bir fiil bilemiyorum elbette. Hepimiz o kavanozların orada olduğunu bilir ve habire oradan leblebi aşırırdık. Garibim bunu fark eder ama umursamaz, umursasa da çaktırmazdı. Duygusal ama zor ve dengesiz bir adamdı Bebe Ruhi.

Bu adı ailede ona kim nasıl takmıştı; bu bir muammaydı. Ancak sadece aile içerisinde değil yeryüzünde de etkili olduğu kesindi. Kapalıçarşı’da önce halıcılık, sonra kilimcilik, derken eşarpçılıkla uğraşmak durumunda kalan amcam telefonda kelli felli adamlarla konuştuğu izlenimini verirken bile “Ağbi ben Bebe” derdi. Ya da sadece “Bebe Ruhi...”

Adı, Ruhi’ydi evet ama işin bir de Bebe yanı vardı ki, amcamın gerçek karakteri de buydu! Kısa boylu matrak sayılabilecek bir adamdı. Buna karşın sinirlendiği zaman, özellikle babaanneme ve sonrasında Merve ile Sıla’ya yapmadığını bırakmaz, sakinken bile sinirli ve dengesiz hali devam ederdi. O zaman kızların annesini yani eski karısını hatırlar, durduk yere iyice gerilir, eline ne geçirdiyse sağa sola fırlatır, gergin ortamı daha da gererdi. Dediklerine göre eski karısı başka bir adamla çılgın bir aşk yaşamış, sonunda da onunla kaçmıştı. Kaçarken de son raundu Bebe Ruhi’nin şaşkın bakışları arasında şöyle noktalamıştı:

“John Wayne olsan kaç yazar be Bebe Ruhi Bey!”

Hiç kuşku yok, bu boşa söylenmiş bir cümle değildi. Ve tam isabetti. John Wayne, Bebe Ruhi'nin bir başka kanayan yarasıydı... Amcamın o yıllarda Bebe Ruhi yerine tüm kalbiyle John Wayne olmak istediği aşikârdı. Zaten 1972 yazının leblebi seanslarında en çok zaman harcadığımız filmlerdendi onunkisi. Bebe Ruhi onu seyrederken çocuklaşır, hatta kovboylaşır, sekizer onar yuttuğu leblebileri maharetle ağzına atmaya devam eder, bizden de aynı numarayı yapmamızı beklerdi. Kovboy olmakla leblebileri böyle yutmak arasında nasıl bir denklem olduğunu bilemezdik. Kaldı ki Çorum leblebileriyle kovboy olmanın ne alakası var sorusu da beyhudeydi.

Benim 1972 yazında Bebe Ruhilerin evinde geçirdiğim o iki ayın özeti, Bebe Ruhi'yi sorgusuz ve sualsiz bağrıma basmak ve Münih'ten gelen yeğen pozisyonumu sonuna kadar korumak olmuştu. Özellikle annemin nasihatlerini harfi harfine uygulamış, "Sen oraya dilini geliştirmeye gidiyorsun, sakın o deliye uyma, deliyle deli olma Poyraz!" cümlesini ezberlemiştim. Annemin cümlelerini içselleştirdiğim üçüncü ayda ise Bebe Ruhilerin evindeki krallığını resmen ilan edecektim çünkü Münih Yaz Olimpiyatları başlamıştı!

Ortalığı birbirine katan o yüzücü adam, yani Mark Spitz Münih'te yüzüyordu. Kısaca doğduğum şehirde! Yarım yamalak Türkçemle sürekli Münih'i anlatıyordum. Şurasında şu var, burasında bu var diye. Adam

yüzüyor, bizse benim haritam ve leblebiler eşliğinde bambaşka bir rotayı takip ediyorduk. John Wayne geride kalmıştı. Kovboy ruhu da. Ya Bebe Ruhi? Belki. Belki diğer şeyler de... Babaanneme kalsa “Ruhi o kadına ve her şeye takık”tı. Babamla konuşurken duyuyordum. “Ama...” diyordu, “Poyraz geldiğinden beri sanki keyfi biraz yerine geldi bu delinin...”

1972 yazında Bebe Ruhi Mark Spitz denen o yüzücü adamı yere göğe koyamıyor ve durup durup, “Bu herife dikkat edin” diyordu. Sadece leblebi yiyordu. Yemek içmekten kesilmiş Mark Spitz diyor başka bir şey demiyor; babaannemin nefis sarımsaklı kızarmış patlıcanına hafifçe ekmek banıyor, mükellef yemek sofralarına oturmuyor ve sürekli o malum konu, yani yüzme konusunda kendi tabiriyle bize brifingler veriyordu. Mark Spitz de onu utandırmıyordu elbette. Münih’te kazanılabilecek bütün madalyaları tek tek kazanıyor, kelebekti, serbestti derken ortalığı tarumar ediyordu. “İşte” diyordu Bebe Ruhi, ağzına üçer beşer attığı leblebilerle. “Oldun mu böyle olacaksın...”

Onun bir akşam vakti, fondiplediği rakı ve Kapalıçarşı’dan aldığı uyduruk yedi altın madalya ile “Bebe Ruhi öldü yaşasın Mark Spitz” diye attığı çılgınlık, mahalle tarafından yanlış algılansa da biz çocuklar neyin ne olduğunu hissetmiş, babaannem ise elbette anlamıştı. Amcam bununla da kalmayıp o akşam bir sürü fotoğraf çekti. Birinde Merve, Sıla, ben ve o.

Amcamın göğsünde sallanan iki madalya, gerisi bizde. Fotoğraflı çeken babaannem. Onda da bir madalya vardı elbette...

Velhasıl Bebe Ruhi, polisin kapımıza dayandığı o akşam bayrağı özel bir törenle Mark Spitz'e devretmişti. Babaanneme kalsa "Hiç bir halt değişmemişti." Ancak konu tam olarak bu değildi ki zaten.

Bir Ekip Nasıl Uyanır?

Elon Musk'ın karanlık gökkubbede Starlink uydularının kervan halinde tepemizden geçmesinden az önceydi. Takım yıldızı dediğin böyle olur! Oldun mu takım gibi çalışan yıldız ekibi olacaksın.

Soru: “Ne yaparsın ey ekip?”

Cevap: “Dünya yörüngesinde ağ kurarım.”

Soru: “İyi de ne için?”

Cevap: “İnternet her yerden çöksün diye.”

Oldu mu?

Yok...Teknedekiler için tatmin edici cevaplar değildi bunlar.

Elbette benim aradığım cevaplar da bunlar değildi.

Haller belliydi: Sarsala Koyu'ndan geceye açılmış müzikli bir teknenin içerisinde kendim gibi yaşlı bir ekiple, kim ne yapsın internetin geleceğe faydasını.

Rota: Koyun içerisinde bir müddet oyalanma ve mehtaplı bir gecede kafayı bulma durumu.

Yine de son sözleri ben söylemek istedim:

“Aman da aman!”

Derken o! Kaptan...

“Öyle demeyin!” dedi, yüzümdeki ifadeden bir şeyleri sezmiş bir halde. “Bakın burada dinlediğiniz bu müziği (Kuzu Kuzu) bile teknolojinin gelişmesine borçluyuz.”

Kaptan ukalanın teki mi, yoksa bir teknoloji tutkunuydu? Neyse ne.

Şu tekneyi daha az sallasa iyi olacaktı. Belki de etrafımızı sarmış heyecanlı tekneler yüzünden böyle, alabora haldeydik. Sürekli bir deniz trafiği vardı koyda. Öyle olunca dümdüz denizde fırtına yemiş bir taka eskisiydik. Kaptanımız da buydu işte! Günlük turlara katılan benim gibilere yol ikram eden adam. Diğer teknelerden çaktırmadan yükselen “kaç kuruşluk adamsın be; seni ben elimdeki kıllarla satın alırım” tarzındaki havayı koklayınca, böyle. Ama bizim fukara teknedeki salınmasına bakarsan adam zamana meydan okuyan Kaptan Ahab’tı.

Tavır şuydu:

“Şu balınayı takip edin bakayım!”

Elbette balınayı takip edecek miço, yani Edremitli şu oğlandı. Neydi adı? Tefik Ali. Moby Dick kim diye kendi kendime sorup duruyordum. Bi gülme aldı... Rotayı yeniden oluşturmak gerekiyordu.

Ancak tüm bu olup bitenlerden önce başka şeyler olmuştu.

Tekneye adımını attığı andan itibaren hepimizi gençlik günlerine götüren o kıza gizli gizli hayranlık duymaya başlamıştık. Asık suratlı kızınsa, hiçbirimiz umurunda değildi. Çok iyi ya!

Aynı benim gençlik hallerimdi kız. O yıl üniversite sınavlarına girecek, işletmeyi kazanacak, yani muhtemelen kazanacak ve kilolu sevgilisiyle, bir sonraki yaz başka bir yerlere gidecekti. Bu arada sevgilisi bu köhne deniz gezisinde yer almıyordu. Kıyıda ettikleri kıskançlıktan kaynaklı kavga yüzünden, Tevfik Ali'nin avazı çıktığı kadar bağırdığı “gece turu” faslına son anda dahil olmuş biriydi kız. Sevgili, iri cüssesine rağmen kıyıda gittikçe küçülürken, kız cep telefonunu çıkarıp onun fotoğrafını çekti. Tabii biz anında o fotoğrafı sevgiliye gönderdiğini anladık. Çünkü sevgili, kıyının küçülen diğer nesneleri arasında cebindeki telefonu çıkarıp olaya dahil olmaya çalışan bir sahil atığıydı artık. Kızın ona neler yazdığını tam olarak çıkaramasak da, sanki biliyorduk. “Al bakalım Tosun...Bu da sana...” Ya da buna benzer bir şeyler. Dediğim gibi, anlamıştık.

Yaşlı olmaktı bu. Ben, Kaptan Ahab, hatta Tevfik Ali. Diğer yolcuları saymıyorum. Onlar mehtap eşliğinde Kuzu Kuzu’yu söylemeyi tercih ediyorlardı o sırada. Şarkının son raddesinde ise teknemiz Pequod, öyle bir sallandı ki, neye uğradığımızı şaşırdık. Allah

biliyor, sahildeki Tosun'un bir tekne kiralayıp bizi biçmeye geldiğini, hatta biçtiğini düşündük.

Ne gezer! Kıyıya baktık, artık görünmeyen nesnelerin arasında Tosun durmuş sakın sakın gökyüzüne bakıyordu.

Besbelli yine koyda gezinen bir sürat teknesinin dalgalarını yemiştik. Pequod Pequod oldu olalı böyle sallanmamıştı. Denizi öptük resmen. Aramızda, "Eyvah denize düşüyoruz" diyenler olsa da Kaptan Ahab, araya girdi ve tok bir sesle konuşmaya başladı. "Merak etmeyin" falan dedi. İnsan o tok sestten başka bir şeyler çıkacak diye bekliyor.

Yola devam ettik. Yol dediğim koyda dönüp duruyoruz. Tosun da kıyıda bizi bekliyor. Kuzu Kuzu, dönüp dönüp çalıyor. Dalgalar, dönüp yine bizi sallıyor. Biz, hep aynı.

Biz hep aynı da, derken başka bir şey oldu. Tevfik Ali, "Şunlara bakın!" diye yeri göğü inletti. Baktık. Mehtabın hemen yanındaydılar.

İşte o zaman, Elon Musk'ı görmüş gibi olduğumuz zamandı. Pequod, üzerinde takım yıldızı bir ekip, yerde dalga, bizde heyecansız bir yürek çarpıntısı, arada Musk'a dair mırıldandığımız sözler eşliğinde koyda dönüp dururken, Kaptan Ahab baştaki o meşhur sözlerini söyleyecekti.

"Öyle demeyin! Bakın burada dinlediğiniz bu müziği..." vb.

Hepimiz Kaptan Ahab’a kıl olmuştuk. Her yerde internetimiz olsa ne olurdu olmasa ne olurdu. Dünya batıyordu dünya! Hepimiz hepimiz içindik o sıra... Sosyal Demokrat. Emekli. Bankamatik kullanmaya haiz. İyi vb.

Hepimiz dedim ama birimiz hariçti! Aramızdaki en gencimiz...

Genç kız, besbelli biz bunları tartışmaya çalışırken nihayet asık suratlı maskesini çıkarıp atacak ve kıyıdaki sevgilisine ne yazdığını hiçbir zaman tam olarak bilemesek de, “Yav bu fosil ekiple harika bir gece geçiriyorum çatla” gibisinden bir şeyler gönderecekti.

O sırada çok kısacık da olsa göz göze geldik onunla.

Kız, Elon Musk’ın Starlink uydularının sadece internetle değil, zamanla da oynadığını henüz anlamış değildi. Evet, artık rota, gerçekten, yeniden oluşturulabilirdi.

Yıllar önce, Pequod isimli bir tekneye bindiğinde güvertede en uçta oturan o yaşlı kadının kendisi olduğunu bilmesede de bir biçimde anlayacaktı kız. Bu sefer olmasa da, bir sonraki seferde.

Malum, uydular, kuzu kuzu dönerdi.

Dalgalar, koydaki sular, öyküler, zaman da.

Ve, elbette bizler de.

Mısra'yı Hatırlar mısın Bilmem...

Sırrı Süreyya Önder'e.

- I -

Dükkân kalabalıktı. Tahir ne yapsın? Gömleğinin yakasında öyle yazanın yalancısıyım.

Elimle işaret edip bir tane çay istedim. Bu arada onun görebileceği biçimde dudaklarımdan aynı cümle döküldü: Benbirtaneçayistiyorum. Oralı bile olmadı.

Aradan yarım saat geçmişti ki masaya uğramayı akıl etti.

“Ne istemiştiniz?”

“Çay.”

“Hemen geliyor.”

“Aman hemen olmasın” dedim içimden. “Hemen dediğin iki saati alır şimdi.”

Tahir gitti ve bir müddet, tahmin ettiğim gibi ortalıkta gözükmeydi. Dükkân dolup taşıyordu. Bir kitapçı dükkânı (Çarçur Kitabevi) olmasına rağmen, insanların çoğu (Çoğu mu? Neredeyse hepsi) çay kahve içtikleri sundurmadaydılar. Bir kitapçının kafesinin olması iyiydi tabii; lakin bir çayhanenin kitapçı olma merakı bambaşka bir şeydi. İşler karışıyordu kendiliğinden.

Karışmayan ne vardı ki?

İşler arapsaçına dönmüştü. “Öyle deme” diyen bir arkadaşım aklıma düştü. Şermin. “Öyle deme Nesrin. Politik olarak doğru değil.”

Sonra, uzun yıllar yurtdışında bulunmanın hevesiyle (nereden kaynaklıydı bu heves pek anlayamamıştım) “Politically incorrect Nesrin anla işte, politically incorrect” dedi.

Ben de onun hevesini taklit ederek sormuştum:

“Arapsaçı mı?”

Cevap aynı hevesin tınısında takılı çıkageldiydi:

“Tabii.”

Tahir bana el sallayıp duruyordu uzaktan.

Bir cumartesiydi. Şehrin bütün insanları çayhanede çay içiyor gibiydi. Ben hariç.

Sen git en uzak köşeye otur sonra bekle ki Tahir çıkagelsin. Suç bendeydi. Ne diye buraya otursun ne diye evden çıkıp buraya gelirsin. Neymiş hava alacakmış. Havan batsın be Nesrin. Şimdi bir de, daha afili bir fon seçer, sonra selfi çeker Instagram’a koyarsın. Altına da

yazarsın elbet. *“Yazdan kalma bir gün ve ben şehrin en gözde mekânlarından birindeyim”* diye.

Sonra da burayı etiketlerdim tabii. Bir cumartesi yapayalnız orada ne yapıyorsun be anam diye sormayı kimse akıl edemezdi. Etse de sormazdı, sorsa da içinden sorardı. Zaten bu çeşniyi yaratacak o kadar takipçim de yoktu. Yok. Sen, ben, bizim oğlan. Beden eğitimi öğretmenini, emekli. Ondan bu olur işte.

Ne çok kitap okurdum. Bütün taliplerim beden öğretmenleri olurdu elbette ve hep aynı soruyu sorarlardı: “Bir beden öğretmenini olarak bu kitaplar ne iş?” O zaman da onlara edebiyat öğretmenini annemden bahsederdim. Hangi kitapları okuduğum sorusunu beklerken o soru gelirdi: “Sağ mı?”. Annem sağdı. Sonra şu açıklamayı yapmak farz olurdu: “Annem turp gibi, yani sayılır, geçirdiği felç yüzünden belden aşağısı tutmuyor, birlikte yaşıyoruz.” Birlikte yaşıyoruz cümlesi, burada şimdi, bu halde, bir çay istiyorum cümlesiyle denkleşirdi o zaman. Felçli bir kayınvalide adayının yan odadaki olası gözcülüğü, damat adaylarını, tıpkı Tahir gibi benden soğuturdu. Şimdi geliyorum deyip bir daha gelmeyen beden eğitimi öğretmenleri korosunun zihnimde tekrarlayıp durduğu cümle de zaten buydu:

“Bir daha gelmeyecek.”

“Gör bak bir daha uğramayacak yanına!”

Bu cümleyi yüksek sesle söylemiş olmalıydım ki, aniden, küçük oğluna çanta bakan bir kadının vahşi

bakışlarıyla karşılaştım. Bulunduğum yerin özetlerinden biri de buydu. İçeride, kuytuda, çantaların yığıldığı yerin hemen yanı başındaki masada oturan dinç, göbek bağlamamış yaşlı bir kadındım. Biraz ileride kırtasiye eşyaları, kalemler falan. Belki bu yılın eskimiş masa takvimleri de mevcuttu. Annemin meraklı olduğu cinsten ajandalar da. Ancak hepsi eskimişti işte. Ekim bitiyordu. Yıl da. Eski bir yılı sil baştan hayata geçirecek ne kudretim vardı ne de inancım. Bu yıl da bitmiş, ucuzlamıştı işte.

Şermin olsa buna da bir kulp bulurdu mutlaka. Bir heves bir heves. Galiba o insanlardandı Hevesli Şermin: Açıklayıcı. Sen öyle diyorsun ama bu böyle. Sen böyle diyorsun ama şu şöyle. Bu ne umutsuzluk böyle, kalk silkin. At üzerindeki ölü toprağını. Hemen! Mücadeleni ver, yılma.

Ya Allah aşkına be Şermin... Aaa, bu Şermin de nereden aklıma takıldıydı bugün.

Dışarıda vur patlasın çal oynasın ekibine ise söylecek söz yoktu. Belki manasız o sorunun ve o soruya yapıştırılacak cevabın muhatabı bile değildiler.

Soru: “Sevgili çaycı ahali dünyayı kitaplar değiştirebilir mi sizce?”

Cevap: “Aaa, tabii tabii... Kesin. Dünya barışı için, kesin. Çok lazım.”

Buradan bakınca, Tahir, oradan oraya koşturan bir kelebek gibiydi kitapçı dükkânının serabında. Dükkâ-

nın hemen dışarısındaki kalabalıkta bütün haşmetiyle kapladığı alanın hakkını veriyordu.

Tam, sorularım ve birazdan çekecek olduğum selfi planlarımla öğleden sonrama farklı bir biçimde devam etme kararı almıştım ki gençten bir oğlan, o sırada tüh, yakın gözlüğümü çıkardığım için göğsünde yazan ismini okuyamamıştım, koca bir fincanla karşıma çıkıp “Beni şuradaki Tahir Abi gönderdi, siz çay istemiştiniz değil mi?” demez mi!

Çay istemiştim ama leğenle değil diyesim geldi. Demedim. Tahir, o düşünceli oğlan bana deminki serabın içerisinden yine el sallıyor, öteki eliyle “iç iç, dik kafana” işareti yapıyor, hayırdır inşallah, demek beni düşünüyor, demek beni seviyordu.

N’aber Şermin Hanım...

- II -

İlginç bir tesadüf: CHP Kongresi’nin olduğu o hafta sonuydu.

Yine önüme gelen bir leğen çayla idare etmek ne ke-lime, günlerce yaşayabilirdim!

Ki öyle oldu.

“Çarçur Kitabevi”nin arka salonu insan dolmaya başlamıştı. Herkes fal baktığını anla-mış. Hale bak... Ne açıyorsun: Tarot. Ne bakıyorsun? Kahve falı. El falına da bakıyor musun? Elbette. Astroloji bilgin? Fena

değil. Ne olacak bu CHP'nin hali? O fal ötesi bir durum (diyemedim elbette)!

Bundan en çok memnun olan kişi ise elbette kitabevinin asıl patronu, bir zamanların çaycısı Halil'di. Bana, ucuzundan bir demet çiçek göndermiş. *“Değerli hocamız Nesrin Hanım’a bitmeyen saygılarımla...”*

Vay. Dosdoğru vazoya koyduk.

Şu meşum “Kitabevi” başka bir anlam kazanmaya başlamıştı.

Bu fal işi ilginçti tabii. Bir türlü masama çay göndermeyen garip adam var ya, Tahir, en nihayet masama tenezzül ve tezahür etmiş, “Kusura bakmayın çok doluydu burası hocam, sizinle istediğim gibi ilgilenemedim” diyerek gönlümü almaya çalışmıştı. Ben de vakar bir hoca tavrıyla, “Sorun yok, olur böyle şeyler” dedim.

Lakin işin rengi burada bambaşka bir hal aldı. O sırada içtiği yorgunluk kahvesi bitince gayriihtiyari “Fal bakar mısınız” diye sorunca ben de “Yok, ne gezer” diyemedim. Her şeyin yeniden başladığı nokta da bu oldu zaten.

Tahir’e söylediklerimin yüzde doksanı doğru çıkınca benim buradaki varlığım bambaşka bir kimliğe bürünmeye başladı.

“Yarın yine gelin hocam.”

Tamam. Zaten yapacak başka işim yoktu ki. Ertesi gün gittiğimde hafiften bir kalabalık, daha ertesi gün, yani bugün bambaşka bir kalabalık...

Bugün gelenlerden biri de Seval'di. Adını sonradan öğrendim.

Karşıma gelip oturduğunda bana, “Falımı özel bir niyet için kapadım” deyince, ben de sandım ki o da herkes gibi.

Yakında geç kalmış bir evlilik var diye cümleler sarfetmeye hazırlanırken, fincanı kaldırmamla karşıma çıkan figürle baş başa kaldım.

Falda kocaman bir kadın başı vardı. Başka da hiçbir şey yoktu...

Ayıkla pirincin taşını. Ne diyeceğimi bilemedim. Lafı geveleyip dururken Seval koyu karanlık gözlerinde gezinen ani bir ışıkla bana doğru eğildi ve çıkar ağzındaki baklayı edasıyla kendimin bile daha keşfedemediği lakırdıyı ağzımdan çekip aldı:

“O Mısra... Mısra o... Başımın belası...”

“Yaaa” diyebildim sadece.

“Buraya biraz da ondan nasıl kurtulabilirim diye geldim” derken alnına düşen saçlarını öyle tuhaf bir hamleyle geriye atışı vardı ki küçük dilimi yutuyordum az kalsın.

“Hocam söyleyin bana, içim çok dolu, nasıl kurtulacağım ben ondan?”

Ben ne bileyim senin Mısra'dan nasıl kurtulacağını be kadın...

“Söyleyin hocam!”

Kadın karşımda acı çekiyordu resmen. O zaman sordum ona:

“Adınız nedir?”

Seval’i duyduktan sonra biraz rahatladım. Neden-se. Ve Mısra ile Seval’in öyküsünü biraz ondan kopya çekerek, biraz da kendimce uydurarak yeniden hayata geçirdim.

Seval’in anlattığına göre, ikisi de Tuncelili idi. İkisi de Kürt Alevisi’ydi ve 1993 yılında cezaevine düşmüş aynı koğuştaki iki sene kalmak durumunda kalmışlardı. Orada geçirdiği günler sırasında Seval Mısra’nın bir akademisyen olduğunu, yazdıkları yüzünden içeriye düştüğünü anladıktan sonra, Mısra’dan İngilizce dersler almaya başlamıştı. Teklif Mısra’dan gelse de Seval için zor bir durumdu bu.

“Orada paranın hükmü olmadığı için bir karşılık, hem de nasıl bir karşılık vereceğimi hiç bilemiyordum,” dedi Seval.

Bunun üzerine, bir gece ranzasından sıçrayarak aniden uyanmış ve başka bir çözüm bulmuştu. Seval hafızası çok parlak olan o genç kadın, sonradan ortaya çıkan Mısra’nın (tanınmış bir yazarın kızıydı ve o da annesi gibi esaslı bir kalemdi), yazdığı (daha doğrusu cezaevinin keskin kuralları yüzünden yazamadığı) ama mırıldandığı öykülerin satırlarını ezberleyecek, ikisi de cezaevinden çıktıktan sonra “Mahpusluğun Sözcükleri” başlığı altında Mısra’nın bunları kitaplaştırmasına

yardımcı olacaktı. Harika bir fikirdi. Para her şey demek değildi işte...

Seval'in İngilizcesi "My name is Seval"den ötelere ışık hızıyla ilerlerken, Mısra'nın kitabının soyut sayfaları da dolmaya başlamıştı. Kitap biterkense Seval'in İngilizcesi artık Türkçe konuşan bir Kürdün Türkçesine yakın olmuştu.

"Dile kolay" dedi Seval "Uzun bir zaman bu."

Bu esnada Mısra Mahpusluğun Sözcükleri'nin üçüncü cildini tamamlamış, Seval de o satırları beyninin en pürüzsüz yerine kaydetmişti.

"Anlıyorsunuz değil mi hocam?" diye bana baktı Seval. "Burada" dedi kafasını işaret ederek, "tamı tamına dört ciltlik öykü kitabı var".

"Hani üçtü?" diye sordum.

Dördüncüyü sonradan yazmışlardı. Mısra'nın hastalık günlerinde.

Sonra Mısra ağırlaşmış ve nihayet dışarıya salıverilmişti "Ben gelip seni ziyaret edeceğim Seval..." sözü ise hiç gerçekleşmeyecek, Mısra çıktıktan çok kısa bir süre sonra hayata gözlerini yumacaktı.

Seval ondan sonra bir yıl daha yattı. Her gece Mısra'nın kimi öykülerini tekrarlayarak uyuyor, o öykülerdeki en ufak satır karışıklığına bile göz yummuyordu. Bu yüzden geceleri uyuyamaz hale geldi. Gündüzleri de... Uyurgezer olmasının nedeni buydu.

“Dört cilt öykü ne demek, biliyor musunuz hocam?”

Tahir o sırada bana yine el ediyordu. Çay? Kahve? Boğazım tıkanmıştı. Bir ihlamur istedim.

“Peki niye bastırmadın?”

Ihlamuru içerken sormayı akıl ettiğim soru hepi topu buydu.

“Hocam, bu iş bir miras... Mısra olmadan yapılacak iş değil.”

“Ama Mısra yaşamıyor ki” dedim.

“Yaşamıyor ama...” Gözleri dolmuştu. “Bu yükten kurtulamıyorum... O yüzden buraya geldim.”

Fal hiçbir şey söylemiyordu. Arkada birikenler mırın kırın etmeye başlamıştı. Hem bu işi gönüllü yap, hem de azar işit.

“Sen bana o öyküleri anlat, ben de yazayım” dedim kestirmeden. “Böylece o yükten kurtulursun.”

“O yük size geçecek o zaman, yazık size, ben yandım bari siz yanmayın!” dedi. Samimiydi.

“Yok” dedim bilmiş bir tavırla. “Annem emekli edebiyat hocası. O da yardım eder. Yazarsak kurtuluruz.”

Yazarsak kurtulur muyduk gerçekten? Söz uçar yazı kalırdı. Hem de bütün ağırlığıyla. Bütün gerçeği ve çıplaklığıyla. Kolaysa kurtul... Dur bakalım deneyeceğiz.

Yolculukta Keramet Vardır

Ayvalık ve yolu harikadır. Ama bu tür ticari arabalarla değil! Ticari arabalarından kastım şehirlerarası otobüsler. Onların ritüelleri, zamanı, zaman ötesi yaşayan, aşmış, bilge insanlar için. Kısaca, binek arabaları tercih edenlere, yani bana göre değil. Önce diğer yolcularla buluşacağınız durağa varmanız gerekir; sonra gerçek bir sınavdan geçersiniz. Orada, tostun yağla defalarca buluşması sonucunda ortaya çıkan o kokunun hakim olduğu duvarlarla hemhal olur, beklersiniz. Tuvaletler konusu ise ayrı bir boyuttur. Gül suyu kokusu ve idrarın bileşeni olan kimya serüveni bir malzeme sizi bekler orada. Pisuvarcı değilseniz (ki katiyen değilim), alafranga tuvaletin etrafındaki tuvalet kâğıdı serabı ve yine sidiğin merhalelerle sizi sarmalayacak halesi, esasen eşsizdir. Eşsiz, eşi bulunmaz anlamında bir sıfat burada. Artık olumlu ya da olumsuz mu siz karar verin.

Bana gelince, ben bir kuaförüm efendim. Ancak öyle bildiğiniz, tahmin edeceğiniz kuaförlerden biri değil! Ben sinirli biriyim. Raporum yok ama bazı durum-

larda, “Kardeşim senin deli raporun var mı?” sorusuna bal gibi, “Evet, seni memnun edecekse, evet, hem de Bakırköy’den sicilli, taş gibi bir raporum var!” diyebilecek hallere eşlik edebilecek duygu krizlerinin ortasından geçmiş bir faniyim. En son kapıma gelen... Yani bu sabah. Kısaca: Yar saçları lüle lüle Cemile sana güle güle. Anlatayım mı? Konudan biraz sapıyorum ama bunu anlatmadan olmaz.

Şimdi efendim... Bizim meslek zordur. Tıpkı taksi şoförleri gibi. Hırlısı ve hırsızıyla uğraşırız. Hırlının ve hırsızın kadın cinsi hiç çekilmez. Bunlar başka bir ekip-tir. Sizi daraltırlar. Ben daraldıkça da çoğalıp durur, üstüme üstüme gelirler. Çoğunu kovalarım. Gerekçelerim basittir: “Ah keşke randevu alsaydınız...Yoksa sizi hiç geri çevirmek istemezdim... Birazdan kapatıyoruz... Yoksa, hemen alırdım.” Mırın kırın edenlere cevabım da baştan hazırdır: “Efendim ben işine saygı duyan biriyim.”

Cemile ise, Cemile ise. Allah belanı versin Cemile. Bunların hiçbirini dinlemeyen kadın. Soysuz lanet. Baş belası. Suçlu. O olmasa her şey daha iyi olabilirdi.

İtiraf: Yıllardır yorgunum. Yıllarca bittim. Saç keseyim derken boya yapıyorum. Fön çekeceğim derken saçı yıkıyorum. Akşam eve gittiğimde Banu’nun yüzüme bakıp bakıp “Senin acilen bir yolculuğa çıkman lazım Sabri!” deyişi. Ah benim jandarma karım. “Arabayla gidebilir miyim?” Cevap belli: “Hayır. Bu halinle

araba kullanma. Otobüse bin git.” Ama...Sonra jandarma komutanı sevgili kayınvalidemin araya girişi. Yahu insana iç güveysi oluşu bu kadar mı, göstere göstere, bandıran etkisi yapar. O ne zehir bakıştır, o ne dipsiz hükümrancılık. “Sabriiii kıt’a dur.” Mesajı anlamışımıdır. Tamam, Banu’nun teyzesinin boş evine otobüsle gideceğim. İki gün dinlenip geri geleceğim. Bu arada bahçedeki zeytin ağacını budayacağım. Dönerken ise yün battaniyeleri yanımda getireceğim.

Cemile ise bu ikisinden çok farklıdır. Dediğim gibi baş suçludur. O sırada ondan bir mesaj gelir. Banu ha-liyle delirir.

“Yine bu kadın...Bu kadın kendini ne sanıyor!”

Jandarma komutanım ise sakindir.

“Sen bir git gel, görüşürüz.”

Cemile’nin mesajına baktığımda irkilirim.

“Yarın sabah 9 gibi gelip fön çektirebilir miyim Sabri?”

Yarın sabah 9 gibiymiş.

Fön çektirebilir miymiş?..

Bunu telefonu elimden kapıp Cemile’yi taklit edip duran Banu söylemektedir. Cemile’ye kıldır. Cemile’nin benim elimden çıkma fönlü gür kızıl saçlarını, asrın sonuna kadar, yani ona bıraksam, yoluk yoluk edecektir.

Bu esnada jandarma komutanı ise, işi daha abartmıştır; ölüm sessizliğindedir. Bir defasında Cemile ile

tanıştılar. Cemile'nin kendinden emin rahat havasını askeriye yapılmış bir hakaret sayan kayınvalidem o akşam yemekte baş köşede otururken şöyle bir konuşma yaptı:

“Sabri, anladığım kadarıyla, dükkâna düşmüş kadınları alıyorsun... O ne kahkahalar öyle!”

Alıyorsun derken harfleri bilerek uzattı. Aslında tercih ettiği sözcük “atıyorsun.”

Banu o gece ve birkaç gece daha benimle hiç konuşmadı.

Cemile'ye hep birlikte kıl olmamızı istiyor. Sabah fincana çayı dolduruş biçiminden bunu anlıyorum. Yemeklere koyduğu tuz da cabası.

Karıma hâlâ aşığım, Banum benim. Babasının anesinin üzerine kokladığı güllerin intikamını benden çıkaran sevgilim. Kocasını en nihayetinde terk edip gittikten sonra, jandarma komutanı rütbesini devralan kayınvalideme ise “annecim” demeye ısrarlıyım. Zira benim anacım ben çok küçükken göçmüş bu diyarlardan... Babamın dayaklarını sırtında taşımak ise bana kalmış. Bu yüzden, delice anne hasreti çeken, babasından nefret eden biriyim ben.

Öte yandan Cemile'ye giderek büyüyen nefretim, deminki bu cümleyi ona söylememle ilgili: “Anne hasreti çeken, babasından nefret eden biriyim ben Cemile Hanım...”

Karıma bile söyleyemediğim bu dehliz cümleyi ona söylemiş olmam ne feci bir zayıflık. Cemile'nin ise siyah, eşsiz, derin gözleriyle bana uzun uzun bakması ve hiçbir şey söylememesi. Anlaşılmak beni daha da delirtir! Bu yüzden Cemile'yi tam o dakikada olamasa da; bana attığı o tuhaftan da tuhaf mesajla silmeye karar verdim. Nedir o öyle ya... Yarın sabah 9 gibiymiş. Ben senin kölen miyim be? Sen dükkâna atılmayı hak eden bir kadınsın, o ayrı konu... Nedir o fönlü, kızıl saçlar! Nedir o kahkahalar... Alafranga işler. Dükkân burası ya, dükkân. Durak değil. Esas duruş yeri. Bir disiplini var. Bir içtiması var. Bir komutanı var. Tuzu var, şekeri var. Bir rutini var. Temiz. Tuvaleti ya sidik ve gül suyu gibi kokarsa ben ne yaparım? Kalmış tost kokusunu kim sever? Yol geçen hanı mı burası? Sonra demezler mi hancı sarhoş yolcu sarhoş?

Cemile'ymiş. Nasıl da bozdum onu sabahın o saatinde. Ayvalık'a gitmeden hemen önce... Bi paspası atmadığım kaldı üzerine. Gerekirse fön makinesiyle de üzerine yürürdüm. Öyle karartmıştım gözümü. Sen kimsin be? Sen benim güzel ailemi nasıl parçalarsın ya! Sen kimsin, nesin ki, sabahın bu saatine, gür kızıl saçların için benden fön randevusu istiyorsun? Utanmaz arlanmaz kadın. Kendine gel. Şuhsan şuhluğunu, değilsen değilsenliğini bil. Kendini bil. Kıt'a dur. Sol sağ. Tüfekkk omza... İstikamet Ayvalık.

Pastırma Yazında Aşk

Doğrusu güzel kadındı. Bir pastırma yazının ve o yazı temsil eden bir ormanın önünde duruyor, kırmızı çantasından çıkardığı parayla sanki yarım kilo şeftali almayı planlıyordu.

Güzel kadındı güzel. Adını öğrenecek cesareti kim, nerede bulabilirdi? Hele ki bir satıcıysan... Kadın, kırmızı çantası elinde, alımlı siyah saçları, ormandan ta buraya geç kalmış hayali bir meltemle dalgalanırken, yanındaki arkadaşına gülümseyerek “Sana da alayım mı Türkan?” diye sorduğunda, pastırma yazının ağaçları şarabi bir ahenkle titredi. Kadın onların, onlar da kadının çeyrek asırlık gölgesiymiş sanki. Sonunda aranan ev sahibi bulunmuştu demek! En azından satıcı, ağaçlar ve elbette güzel genç kadın böyle düşündü. Belki bir parça Türkan da... Zaten diğerlerinin pek de bir önemi yoktu.

Diğerleri... Diğerlerinin düşünceleri, inançları, sözleri... O güne kadar sanılırdı ki, ağaçlar birbirleriyle konuşur, akıl sır ermeyecek masalların kahramanları-

nı arar. Sanmak inanmak demekti ve besbelli böyleydi. Hem dahası da vardı: Dallarında sakladıkları kuşlar, etraftaki floranın bilge seslileri, iklimin takipçisiydiler. Ya arılar? Keza onlar da. Orman perilerinin bundan bihaber olduğunu düşünmek ise dünyanın en saftirik düşüncesi olmaya adaydı. Orman, “kestane gürgen palamut altı yaprak üstü bulut” tarzı bir çocukluk şarkısının fiilen bekçisi gibi dururdu; çocukluğu koruyarak, o çocukluktaki hayalleri hayallerle sulandırarak. Önünden kim geçerse geçsin, adı sanı olmayan bu ormanı, kısacık da olsa, kendine ait bir parça olarak görürdü. Sert mimikler gevşer, ülkenin gidişatı düşüncesi savsar, “Bu ormanı nerede görmüştüm ben?” sorusu tüm tanıdık geçmişi sorgulatırdı.

“Eski Kuzey Ormanları değil mi burası?” diye sorardı biri.

“Yok yok Bolu. Abant canım,” derdi öteki.

“Sapanca olmasın? Kaçak inşaatçıların dağı delmeden önceki hali?” derdi orta yaşlı bir adam.

“Toroslar bunlar Toroslar. Bir sonrası yayla,” derdi yaşlı bir teyze.

“Bırak allasen, Belgrad Ormanları. Baksana arkada bir bent var. Bizim orası,” derdi sosyetik bir hatun.

“Kayseri’nin havası var” derdi simitçi.

“Bizim oralar” derdi kimisi.

“Bizim burası.”

“Bizim diyarlar...”

“Bizim, bizim, bizim.”

Şimdi hepsi bitmişti işte. Deminden beri, böyle.

Güzel kadın da, belki bu yüzden, metro çıkışı, elinde bir türlü eskimeyen çantasıyla, fevkalade alımlı yüzü, sırtı hafif kambur, beyaz sandaletlerin arasından bir görünüp bir uzaklaşan ayak parmakları ve o parmaklardaki kırmızı ojeleriyle, durup bekledi. Arkasındaki pastırma yazı da. Sanki hepsi onun için oradaydı. Burayı bir yere benzetmedi. Burayı bir yere benzetmeyen nadirlerindendi. Kırmızı çantasının ve diri yeşil gömleğinin bu ormana çok uyduğunu düşündü, arada ayak parmaklarındaki ojelere baktı “Ojelerim bile bu ormana uyuyor” dedi. O yüzden metrodan indikten sonra bineceği minibüsü geciktirdi, karşısında hasır şapkasıyla onu kesen meyve satıcısından yarım kilo şeftali satın aldı. Tezgâhtar arkadaşı Türkan’a da ısmarlamak istedi. Türkan, “Yok istemem” dedi. Ama o yine de aldı. Fazla parası olduğundan değil; kendini o ormanın önünde zengin hissettiğinden. Biraz da meyve satıcısına hava atmak için. Siyah saçları arkadaki ormanın ışığında daha da siyahlaşıp gürleştigi ve derin gözleri iyice alımlı bir kıvama dönüştüğü için. Bu yüzden kırmızı çantasından parayı bahşiş verir havasında çıkarmış ve arkadaki orman onunmuş edasıyla satıcıya seslenmişti. “Yarım kilo bana, yarım kilo arkadaşına.”

Lâkin... Bu yarım yamalak cümle “açıl susam açıl” etkisi yapmış olacak ki... Pastırma yazının kapıları aralandı ve gerçek ayan beyan ortaya çıktı. Pastırma yazının arkasında sakladığı genişçe bir orman değil, şehrin göbeğinde kent hafriyatına katık edilmiş bir bina enkazıydı. Kanada’daki bir orman serabının içerisinden ağır ve tozlu bir vinç, derin bir kuyudan oflayıp puflayıp çıkarken bütün rüyaları katleden bir sarıyla toprağın homurtusunu yeryüzüne taşıyordu.

Siyah saçlarının rengi tozlu kumrala dönen ve gözlerinin pırıltısı herhangi bir geç ikindiye karışan kadın, suni deri kırmızı çantasına ve eski sandaletlerinin arasındaki bakımsız parmaklarına, hatta o parmaklardaki eprimiş ojelerin gerçek haline o zaman baktı. Derken yeşil gömleğinin tarazlanmış halinden utandı. Ait olduğu yer, fon itibarıyla bir enkazdı. Şeftali almaktan da vazgeçecekti ki satıcının iki ayrı kese kâğıdına özenle doldurduğu meyveleri fark etti. Ancak, o zaman bambaşka bir şey daha oldu. Arkadaki yalan ormanın pastırma renginin tersine, satıcının hasır şapkasının gölgesi kadına hâlâ aynı aşkla bakıyordu.

Yabancıyız

Az önce, içeride, yeni mekânda, makyaj odasında saçıma fön çekmeye çalışırken aynada onun gözleriyle karşılaştım. Meursault, yani Cavit. Bizim Cavit. Bu yeryüzünü terk-i diyar edeli epey olmuştu. Arada gelirdi böyle. Gelir ve giderdi. İki açık pencere arasına yerleşmiş küresel ısınmaya yenilmiş bir yeryüzü cereyanı gibi.

“Niye bu kadar ölümlere takıyorsun” dedi. “Geriye getirmeyi düşündüğün ne var? Sakın umut deme.”

“Umut diyeceğim” dedim. “İyimserliğimde gizli olan bu.”

“Desene hep aynı terane” dedi.

Teslim etmem gerekiyor ki dürüst olmayı fazlasıyla başarabilmiş biriydi. Bense klasik duygularda gezinen, ona göre sözcükleri düzgün kullanmaya çalışan bir o kadar ikiyüzlü biri.

Sonunda akıl edip baklayı ağzımdan çıkardım.

“Senin dürüstlüğün hemen hiçbir şeye önem vermemekten geçiyor” dedim. “Hemen hiçbir şeye önem

vermediğin zaman yalan söylemeye de ihtiyacın olmaz. Hem ikiyüzlü de olmazsın, öyle değil mi?”

“Hemen hiçbir şeye önem vermediğin zaman mı!” diye gözleri parıldayarak cevap verdi. “Vay be yoksa Camus mü okuyorsun? Üstelik romantizmin içeresinden geçerek de okumuyorsun, bak bu iyi... Söyle bakalım...”

Şimdi sıra bendeydi.

“Hayır, söylemeyeceğim” dedim.

Yirmi birinci yüzyıldaki Meursault Cavit ile karşılaşmamız pek de iyi olmamıştı. Hele böyle bir zamanın içerisinden geçerken.

Gözlerinden geçen hayali Maslak yağmur ormanlarıyla:

“Her şey tam benlik” dedi.

“Şu garip yılbaşı kutlama mesajlarını gördün mü?”

“Ne gibi?” dedim, yakalanmış gibi.

“Ne gibi olduğunu çok iyi biliyorsun!” dedi. “Yeni yıldan tek istediğimiz, yoksulluktan kurtulmak, huzur, sağlık ve baskının olmadığı bir dünyanın varlığı. İyi insanlar; bu yıl sizlerin olsun. 2020 demokrasinin yılı olsun. Sevgiler, sevgiler, sevgiler...”

“Kardeşim umut etmek iyi bir şeydir, arada sen de et” dedim, ondan ve onun gibilerden yılmışçasına...

Orada bir kahkaha sesi duydum. Bir ampul patlamasına da benziyordu. Baktım, bu gülüyormuş.

“En son kardeşim dediği kimdi hatırlıyor musun?”

Hâlâ gülüyordu. Ağlar gibi. Ya da gülmekle ağlamak arasında gezinirken. Diyecek hiçbir şey bulamadım, o sahneyi hatırlamak isten bile değildi. Evet hatırlıyordum... Ne can sıkıcı bir gündü.

“Hatırladın değil mi?” diye gevrekledi karşımdaki sinir bozucu ses.

“İşte onun da en iyi dilekleri bunlardı muhtemelen.”

“Yok artık” dedim. “O kadar...”

“Hatırla o adamı” diye sözümü böldü.

“Hatırlıyorsun. Bak hatırlıyorsun. Haklı olduğumu da biliyorsun...”

“Küstahlaşma Cavit” dedim. “Yirminci yüzyılda da vardı senin gibilerden, gemiyi ilk önce onlar terk ettiler...”

O zaman alnını kırıştırdı.

“Hangi gemiyi?” dedi. “Gemi vardı da biz binmiştik öyle mi? Binmiş sonra da terk etmiştik yani... Bu kıtırlarla avunmaya devam et sen” dedi bana.

Hafif kızmış mıydı ne... Ama hemen kendini toparladı.

“Sen safsatayı bırak da, bana şu kardeşim dediğin adamın öyküsünü terennüm et şimdi” dedi

Etmek istemiyordum ama hatırlamıştım bir kez.

Arabasına binip gidecek o adamı...

“Hah, tamam o işte” dedi düşüncelerimi okumuş bir biçimde. “İki teneke zeytinyağı alıp (birisi mutlaka bedavaya geliyordu ya da indirimliydi) bagajına yerleştirmişti ve sen o sırada sıkışık trafikte, hah demiştin işte çıkıyor bu adam. Bu kalabalık yolda, bu apansız saatte bir yer buldum sayesinde...”

Ve adam bütün dörtlerini yakmış olmana rağmen, ona rica ettiğini, hatta minnet duyabileceğini hissettiren el işaretine, el selamına rağmen, ne yapmıştı sana?

Ne yapmıştı... Hareket ettirmek üzere olduğu arabayı, benim telaşımı görünce milim kıpırdatmamıştı. Hatta istop ettirmişti. Ben de çaresizce kornaya...

“Harika harika işte bu...” dedi Meursault Cavit. “Sonra ne yaptığını da hatırla.”

Ve ben yolun epey ötesine park edip oraya, arabasının beton temelini attığı yol kenarına doğru yürümeye başladığımda, “baksana” demişti. Öksürür gibi genzini temizlemeye çalışarak. Küstah bir biçimde arabasında oturuyordu. Elinde kolonya şişeleri. Yüzünde yüzünü gizleyen ama yerlerde sürünen gururunu gizlemeyen bir maskeyle.

“Siz o kornayı az önce kime çaldığınızı sanıyordunuz?”

“Ha ha ha burası daha da trajikomik” diye kıkırdadı karşımda Meursault Cavit. Cebinden kedi mamasıyla cipse benzeyen bir şey çıkarıp sevinçle havaya attı; sonra diliyle yakaladı onu.

“Ay boğulur gibi oldum ha... Evet, o öksürürken, daha doğrusu sesine jip sesi katarken sen ne yapmıştın?”

“Ne yapmıştım?” Böyle diyerek zaman kazanmaya çalışıyordum galiba.

“Kardeşim diyerek pencereden eğilmiştin. Çiçekler, barış, savaşıma seviş sloganları, silahsızlanma... vb.”

“Bak Cavit...”

“Kardeşim...” diyor adama ya.

“Biliyorsun eskiden bu kadar barışçıl biri değildim...”

“Barış, doğrusun,” dedi ve gülmeye devam etti.

“Ne dedi adam sana? Bana kardeşim falan deme. Buna kıl oluyorum demedi mi?”

“Dedi” dedim. Bu işin nereye varacağını merak etmeye başlamıştım.

“Adam kötüydü, moruk! Ama eminim yeni yıl temennilerinin baş köşesinde yer alabilecek bir kitleyi de temsil ediyordu.” Sesi ferahlamıştı.

“Ne ilgisi var?” Bu kez sesi kararan bendim.

“Muhtemelen benzer gazeteleri okuyordunuz. Muhtemelen Covid ve Cavit hakkında aynı şeyleri düşünüyordunuz!” diye bir şelaleye dönüşendi sesi artık.

“Ama...” diye şelalenin önünü kesti.

“Ama adam hayatı boyunca bütün park yerlerinin önceliğinin içten içe hep kendinde olduğunu düşünen

bir budalaydı da. Ve ona o güne kadar, bu koşulları yaratırken kimse böyle seslenmemiştir. N’aber?”

“Of be Cavit...”

“Burası romantik ama” dedi. “Üstelik ona sen, o anda bile anlatmaya çalıştın, Anlatmaya çalıştıkça battın o ayrı konu. Çok sersemsin. Battıkça da ikiyüzlü bir kibarlığa sarıldın.”

“De git ya” dedim.

Aramızdan bir otoyol gürültüsü geçti. Sonra derin bir eski. Yeni bir yol tamirâtı. Yeni bir isyan. Yeni bir bastırma hareketi. 18. yüzyıl. 19, sonra 20. yüzyıl büyük yabancılaştırmalar. Yabancılaştırmalar. Gerçekdışı olanlar. Savaşlar. Savaşlarda katledilenler ve çıkan bütün seslerin bastırılışı. Bir bebeğin Covid olması. Ölüm. Kaçınılamaz sonlar. Kaçınılması imkânsız olan SONLAR. Kaçınılması imkânsız olan sloganlar.

“Gerçekten annemin ölümüne üzülmeyi mi düşünüyorsun?”

“Evet” dedim, gözlerimden fırlayan bir vincin toprak kaplı ışıklarıyla. Tamam, aynanın etrafını çevrelemiş olan ampuller yüzündendi bu. Burada yüzümüzdeki kılcal damarları gösteren profesyonel aynalarımız var. İşte o ışıklar o ışıklar. Peki toprak neyin nesidi?

Tekrarladı:

“Gerçekten annemin ölümüne üzülmeyi mi düşünüyorsun?”

“Nereye varmak istiyorsun?” dedim.

“Vardığımız yer belli. Belki de burada durmalıyız” dedi.

“Burada park etmeli ve burada beklemeliyiz; bize kardeşim diye gelecek birilerini...”

“Biz de onları şu uyduruk şoför gibi defedecek miyiz?”

“Hayır” dedi. “Bunu ayırt etmesini anlamış olmalıyız... Yeterince dürüst ve cesur olabilir, yeterince zaman verip yeterince irademizin gerçek yüzüyle ve o iradenin bizleri taşıyabileceği özgürlükle yüzleşebilirsek... Hayır. Zira o zaman özgürlük bir safsata olmaktan çıkar ve bıçağın kemiğe dayandığı bir noktaya varırsa, varmışsa, o zaman sözcüklerin gerçek iradesi de belirir. Yaşamın gerçek rengi de budur. Işığın gerçek rengi de.

Gerçekdışı bir samimiyet, gerçekdışı bir mücadele, gerçekdışı bir isyan yalandan daha beterdir, bunu sakın unutma.”

“Bunu çok karışık bulacaklar Meursault Cavit” dedim yarı içerlemiş, yarı anlattıklarında kendime dair bir şeyler bulmuş, en azından yakın gelecekte bulabileceğime inanmış.

Bu Meursault Cavit alemidi, onu tam olarak sevdiğimi söyleyemezdim. Yabancıнын tekiydi. Ama yalancı değildi.

Ve haksız sayılmazdı.

“Bırak dağınık kalsın, anlayan anlar” derken öyle. “Bırak dağınık kalsın, anlayan anlar, derken *daha çok*.”

Asansör

Cuma hutbesinde, “Hayatta eşitlendiğimiz bazı zamanlar vardır. Doğmak ya da ölmekten değil, örneğin asansörde olmaktan, hatta kalmaktan bahsediyorum” dedi hoca.

Cemaat öğle namazını kılmış dışarıdaki cenaze namazına geçmeyi bekliyordu.

Ancak hocanın sözleri bitecek gibi değildi.

“Asansör” dedi, “tıpkı yaşamlarımız gibidir...”

Dışarıda cenazesi olan gruptan bir kısmının da dikkatini çeken bu konuşma, “Acaba bu lakırdının sonu nereye varacak?” sorusunu da beraberinde getirmişti.

Hatta cenazeye gelen bir kimya öğretmeni, olayın hocayla cemaat arasındaki bir vesveseden değil, hocayla, az sonra cenaze namazını kıldırarak olan imam arasında olduğunu anlamıştı. Yine de bu, not defterini çıkarıp elleri titreyerek kargacık burgacık yazısıyla “*Asansör hep önemliydi*” notunu almasına engel değildi.

Gerçekten asansör önemliydi. Hoca haklıydı. İmamla derdinin ne olduğu ise pek önemli değildi. Örneğin

asansör mesafesi denilen “ortam” insanı vezir de ederdı rezil de. Kimya öğretmeninin başına gelen biraz daha farklıydı ancak bir ortam sorunu olduğu kesindi. Onca yıl öğretmenlik yap, kimyanın ne olduğunu insanlara anlat, sonrasında al sana... Kendi kimyan yok olsun!

Nasıl bir gündü o gün?

Elbette sıradan bir gün. Metrodan çıkmış, yeryüzünün ateşiyile karşılaşmış ve asıl caddeye, dik merdivenlerden çıkamayacağını anladığında cadde asansörüne binmeye karar vermişti. Asansörün düğmesine “Aşağıya gel” direktifiyle bastığında asansör gelmemiş, “Aşağıya gel diyorum sana” direktifi de vız gelip tırıs gitmişti. Yok; asansör gelmiyordu!

Bu sırada arkasında iki üç insan sıralandı kimya öğretmeninin. Sorular her zamanki sorulardan: “Niye gelmiyor?”, “Bozuk mu?”, “İyice bastınız mı?”

“Yeter artık, susun!” edasıyla düğmeye bir kez daha bastığında kimya öğretmeni, arkasında biriken insanlar yedi sekiz kişiyi bulmuştu. Ve asansör hâlâ gelmiyordu!

“Kuvvetli bassana kardeşim şuna!..” Arkalardan kaslı bir oğlandı bu. Az sonra kilosunu zorlayacak bir halteri kaldıracakmış gibi oflayıp pufluyordu.

“Hadi be amca!” Bu da göbek deliğine halka takmış gencecik bir kızın sesiydi.

Kimya öğretmeni oldum olası gururlu bir adamdı. “Gerçekten çok ayıp ediyorsun!” diye bastı bu kez düğ-

meye. Şunu da ekleyerek: “Yavaş yavaş sabrım taşıyor Asansör Efendi, ona göre!..” Ancak asansör yine gelmedi.

Çok değil on dakika içerisinde caddeye ayarlı asansörün önündeki kuyruk, kendiliğinden oluşan bir topluluktan çıkıp, asansör bekleyenler cemaatine dönüşmeye başlamıştı bile. Kendi kurallarını kendi içinde üreten, kendi adamını kayıran, kendi içerisinde gruplara bölünen, bölündüğü grupları yeni gruplara bölen bir cemaat... Bu gidişle cemaatin bir tarıkata dönüşeceğinden endişelenen kimya öğretmeni, hafifçe arkasına dönerek, teleskobuyla uzayda şimdiye karar keşfedilmemiş olan bir yıldızın tozlu kokusunu keşfetmiş bir dahi ahengiyle solumayı anlamlı bulmuş olmalıydı ki şu cümleyi kurdu:

“Galiba bu asansör bozuk!”

Bu cümle, asansör önü cemaatini kendi içerisinde ciddi bir biçimde yaralayan bir cümleydi elbette. On dakika boyunca bekledikleri, sabırlarını sınadıkları ve tahammül ettikleri (evet kesinlikle aranan fiil buydu) bu herifin umutlarına turp suyu sıkan bu cümlesi, yenilir yutulur cinsten bir cümle değildi. Asansör bozuksa bozuktuk. Ona ne oluyordu! O kimdi! Asansörün bozuk olması demek, sistemin iflası, işleyişin randımansızlığı, yaşamın sığlaşması ve bu sığlaşma karşısında hepsinin nefessiz kalması anlamına geliyordu.

Asansör bozuktuk ha!

Asansör bozuksa her şey bozuktuk demek ki. Bugün asansörün başına gelen yarın her şeyin başına gelebilir-

di. Asansörün bozulmasının nedenleri arasında birçok şey sıralanabilirdi. Misal mi, al sana dış güçler. Hem bu koronayı da onlar yaratmamış mıydı? Bak bu ekonomi var ya; asansörle çok yakın ilişkisi vardı. Gerçi kitaba el basarım ki noktasında ufak bir fikir ayrılığı baş göstermişti. Kimisi avronun kimisi doların yükselişine ve bir daha inişe geçmeyeceğine dair görüşlerini sıralıyor, zamanında neden bu ülkeden gitmeyip boğaz tokluğuna kendilerini asansör önüne mahkum ettiklerini detone sayılabilecek bir sesle mırıldanıyordu. Elbette vatan hainleri konusunda da fikir beyan edenler az değildi. Vatan hainleri, aslında bütün işleyişi bozanlardı. Gül gibi geçinip gidecek bir ülkeye neler yapmışlardı neler. Şimdi de yapıyorlardı zaten. Herkesin morali sıfırlanmış ve herkes “herkes” olduğuna bin pişman haldeydi.

Derken o oldu. “Bak bu asansörün bozulması var ya!” diye lafa atladı arkalardan bir adam. Kimya öğretmeni dahil cemaat dönüp ona baktı. Farklı birine benziyordu. Sanki bir sonraki cümlesinde her şey kendiliğinden kıvama girecek ve dünya yeniden asansörlü bir mekân haline gelecekti.

“Bak bu asansörün bozulması var ya, tamamen...”

Yok, bu adam gerçekten çözecekti.

“Tamamen...”

Tamamen ne? Hadi söyle be adam!

Acaba ekonomiyi de çözer miydi?

“Bak tekrar ediyorum ki...”

Acaba işsizlik sorunu rayına oturur muydu?

“Bak inan ki doğruyu söylüyorum...”

Ya asgari ücret? Ya bu adam yapardı ya...

“Yeminle...”

Hem de dininde imanındaydı bak. Yapardı bu adam, yapardı. Boy pos onda, ruh fikir ondaydı.

Cemaat kendinden geçmişçesine yalvardı:

“Söyle söyle söyle... Sen bizim gerçek liderimiz, din-dar kahramanımız, içimizden çıkmış bağrımızı tanıyan oğlan söyle... Söyle bize...”

“Bak vallahi de billahi de...”

Cemaat inliyordu.

“Söyleee...”

“Diyeceğim o ki...”

“Söyle...”

Asansörün yukarısındaki caddede dünya minibüs ve otobüslerin gürültüsüne karışmış haldeyken bir ambulansın tiz sesi ortalığı bir anda bölüvermişti. Dola-yısıyla aşağıdaki ekip de bir anlığına durup yukarıya baktı. O sırada içlerinden bir kısmı “Lanet olsun mer-divenlerden çıkacağım” diye karar değiştirdi.

O zaman “dönekler...” diye bir ses yükseldi yaşlı bir adamdan. “İki dakikada sattınız bizi; satılmış dönekler...” Bu da grupta farklı bir dalgalanmaya yol açtı. Millet yolu, halkın yolu, inancın yolu gibi orada uydurulmuş deyim-

ler ekibin arasında kabaca yuvarlanıp durdu. Bereket, yukarıdaki caddedeki ambulansın tiz sesi çabucak sustu da herkes eski rehabetine ve eski repliklerine dönüverdi...

“Söyleeee...”

Sonunda cemaatin beklediği asıl cümle, uhrevi liderin dudaklarından dökülüverdi:

“Bu asansörün bozulmasının tek nedeni, tek sorumlusu, tek şusu... İşte şu öndekidir,” deyiverdi. “Şu eli sürekli düğmede olan zebanide!”

Sonrası mı?

Ne vatan ne millet ne Sakarya... Olayın faili bulunmuştu ve son... Bu son, elbette kimya öğretmeni için acıklıydı. Dayağın cennetten çıkmış tılsımı kimya öğretmenin o acıklı sonucuyla birleştğinde, yaklaşık 45 dakika sonra, başka bir ambulansın tiz sesi araya girecek demektir. Ki öyle oldu.

Elinde titreyip duran nota baktı kimya öğretmeni:

“Asansör hep önemliydi.”

Hocayla imamın çatışması bitmiş gibi görünüyordu. Cemaat yerini aldı. Kimya öğretmeni de onlarla saf tuttu. Sessizce bekledi.

Her şey bozuktur.

Ölüm hariç.

Her Şey Kabaca Böyle

Her şey, herif kimliğini istedikten sonra, “Göstermiyorum” deyince başladı. Yoksa hiç bu taraklarda bezi-miz yoktu. En azından kamuflajdık. Ve dışarıdan bakıldığında şöyle görüldüğümüz düşünülebilirdi: Telef bir günde siniri bozulan iki genç.

Birazdan, çay ocağından demli çaylar çıkacaktı. Öyle demişti çay ocağındaki kel adam.

“Jülide sen kafayı mı sıyırdın?” Bacağımı cimcikliyor şimdi de.

Bu Saadet. Annesinin vıdı vıdı sesiyle konuşmayı öğrenmiş, böyle acil zamanlarda o hırçın sesi bonkörce kullanmayı bilen, neredeyse doğduğum günden beri tanıdığım can ciğer kuzu sarmam Saadet bu. Şimdi bana yabancı gözlerle biraz da yalvararak bakıyor: Sus.

Karşımdaki adam, çok değil, birazdan evine gidecek. Sabahtan beri, etraftaki öğrencileri ekip otolarına sığdırmak için cansiperane taban çürüttü. Yorulmadı mı bu ya! Öyle ya, bu işin de bir mesaisi var. Doğal

olarak mesainin de bir raconu. Racon, olsa olsa, durup soluklanmak. İşinden ve kendinden bu kadar eminsen dur demeyi de bilmeli insan. Hayır efendim ne gezer. Elinde zırt pırt öten telsiziyle, o, baykuş olmaya karar vermiş. Etraftaki çayhaneleri de elden geçirecek. Öğlenki protestoya kim ne kadar destek veriyor, vermiyor, elinden kaçırdıklarını burada basacak... Buraya sığındığımız, ürktüğümüz doğru ama her şey bir yere kadar! Bizim Baykuş ise sırtını bir türlü sıvazlamayan amirine iki keklik daha avladım deyince maaşına zam gelmeyeceğini adı gibi biliyor. O zaman nedir bunun derdi?

“Sen kime göstermiyorsun nüfus kâğıdını?”

Elindeki telsiz, kalbimin sesi olup ötüp duruyor.

Göz göze geldik adamlar. Baykuş bu ya. Derdi bu. Uyuyamıyor bu adam. Gece gündüz uyuyamıyor. Gözleri kan çanağı gibi olmuş uykusuzluktan. Kaç yıldır uyuyamıyorsun sen be adam!

Şöyle bir şey bekliyorum... Hep bekleriz ya. Bak kızım sen benim kim olduğumu biliyor musun? Ya da buna zincirleme kavuşacak bir sürü hakaret cümlesi. Hepsine hazırlıklıyım der gibi Saadet’e bakıyorum. Saadet, titreyen ellerini kumar yeşili masa örtüsünden aşağı doğru kaydırıyor. Aşağıya bıraktığı ellerinin onun yerine baygınlık geçirdiğini ve çayhanenin bütün soğuğu emen izbe taşlarına yığılıp kaldığını anlamak zor değil. Biz masumuz dese hiçbir işe yaramayacak, ben masumum dese belki kurtulacak ama onu da ken-

dine yediremediği açık. Şu çayhanede biraz dinlenelim sözüne kanmayıp yola devam etse, şimdi evin çamurlu yolundaydı. Bu çayhanede biraz dinlenelim sözüne kanmayıp bugün yaşadıklarımız yetti diye beni kolumdan çekiştirse, birazdan önümüze gelecek demli çayları vapurda içiyor ve efkarımızı boylu boyunca, makul biçimde yaşıyor olacaktık. Bu çayhanede biraz dinlenelim sözüne kansa da, benden, bak Jülide, ne olursa olsun sakın olacağız sözünü alsa yine paçayı kurtarabilirdik. Oysa bu çayhaneye öyle bir düşmüştük ki, derdimiz ne çay içmek ne de dinlenmekti. Utanç ve tutkuyla karışık bir hissiyat vardı üzerimizde. Gözümüzün önünde bizim yaşımızdaki insanlara atılan dayaklar, inip kalkan coplar, küfürler... Yok... Bugünü buraya saklayalım istedik sanırım. Bugün unutulsun. Bir daha olmasın. Dinlenirsek... Soluklanırsak... Biter... Gibi.

Hemen ardımızdan geldi Baykuş ve ekibi. Ve teker teker nüfus cüzdanlarımız istenmeye başladı. Bizim masaya tek başına geldi Baykuş. Nüfus kâğıdını göster... Böyle...Önce benden değil, Saadet'ten istese bile şansımız vardı aslında. Lakin ilk kurban bendim. Cevabım ise netti.

Hayatımda, neredeyse, bu tip adamlara karşı (sonra bunlar çehre ve konum değiştirerek çoğalacak ve bitmeyeceklerdi), o güne kadar hiç bu kadar net olmadığım bir cevaptı bu:

“Hayır... Yok.”

Dediğim gibi karşımdaki Baykuş'tan farklı yorumlar bekliyordum. Belki normalde sıradan da sıradan bir adamdı. Bir ailesi vardı. En küçük oğlunu daha çok sever ve akşamcıydı. Filan.

Ama umurumda değildi.

O garip, basamaklarla aşağıya doğru inilen çayhanenin ortasında, kışa kadar dayanmış sarmaşık yapraklarının, içinde bulunduğumuz atmosfere sunabileceği o en yumuşak ortamda, Baykuş'un bana bir torba laf sayması sonucundaki seçeneklerim sınırlıydı.

Bunlar:

- 1- Avazım çıktığı kadar bağırmak
- 2- Avazım çıktığı kadar bağırmak
- 3- Seçenek mi bilemiyorum; başımı önüme eğip susmak

Öyle olmadı.

Baykuş Saadet'e baktı. Saadet bana baktı. Ben sarmaşıklara baktım.

Baykuş bana baktı. Ben Saadet'e baktım. Saadet, sarmaşıklarda kalan bakışlarımı alıp onlarla bütün çayhaneye baktı.

Bizim gibi genç insanlar, dönmüş, şimdi, hepsi bize bakıyordu.

Sonra uzun uzun telsiz kalbim öttü.

Sonra da Baykuş...

Büyük bir özgüvenle, ileride, diğer masalara dağılan ekibindekilere seslendi:

“Alın bu ikisini...Görsünler Hanya’yı Konya’yı.”

Çayhanenin merdivenlerinden çıkarken nedense çay ocağına takılı kaldı gözlerim.

Kavşak

Düşünün Antalya’da mutlu bir Hollandalı

Bu sloganımsı cümlelerin anlatacaklarımla pek bir ilgisi yok. Ancak ilgisizlik, tutarsızlık ve saçmalık o kadar tavan yapmış durumda ki günümü bu cümleyle taçlandırmak istedim.

Bendeniz uzun yıllar bir üniversitede görsel iletişim alanında çalışmış, kendini öğrencilerine adanmış ve fazla yaşlanamadan işine son verilmiş meczup bir akademisyenim. Son olarak Antalya Film Festivali’nin iptal edilmesine o kadar şaşırdım ki kendimi o hızla caddelere attım. Bir kavşak bulsam, rahatlayacaktım sanki. Buluşma noktalarıdır ya kavşaklar belki o yüzden. Buluşursak... Ah bir buluşsak... Bir kavşak lazım bana. Zira kafam dumanlı, zihnim karışık, gözlerim miyop, kalbim kırık, sözcüklerim dilsiz. Kısaca bu ülke insanıyım. Bereket cebimde hâlâ peynir ekmek alacak param var. Valideden kalan iki daire de sağ olsun! Birinde ben yaşıyorum diğerinde kiracı.

Kiracı demeye bin şahit ister, o ayrı konu...

Dairelerimizde mutluyuz. Ya da iki hafta öncesine kadar mutluyduk. Onların da ömrü kentsel dönüşüm denen gayya kuyusunda son vermek üzere. Kiracıya, adı Emin, gidip haber verdim demin. Onun durumu da benden beter. İşaret diliyle “Çıksan iyi olur Emin” falan deyince ağlamaya başladı. “Birlikte yaşayalım Yaşar” diyor. O kadar çaresiz yani. Bana gelince... Yok, bana gelmeyelim. Konumuz kavşak ya, oraya gelelim. Bir akademisyen geleneği bu: Konudan sapmayacak-sın. Analitik olup devam edeceksin. Tamam.

Emin, şimdilik kalsın.

İstikamet: Kavşak.

Bu şekilde ilerliyorum. Bir diğer yandan ağırlaştırılmış müebbet cezasını düşünüyorum. Tecavüzcülerin, hırsızların iki dakikada serbest bırakıldığı bir ülkede ağırlaştırılmış müebbet cezasının varlığını düşünüyorum. Hani nefesi kesilir ya insanın... Nefesi kesilmek ne kelime; ben bir anda dilsiz oldum dilsiz. Konuşmaktan vazgeçtim, konuşmasam daha iyi demiş olmalıyım kendi kendime. Bunu ne zaman kendime dikte etmiş olabilirim? Masama gelen o garip mektubu, gözlüksüz bir şekilde çözmeye çalışırken mi? Ya da annemin ölüm döşğinde bana yeminler verdirerek, “Bu ülkeyi asla terk etmeyeceksin Yaşar, yoksa sana sütümü helal etmem!” cümlesini bir rüya cümlesi olarak hatırlarken mi? Annemin cılız ellerini tutuşum esnasında içimden, “Merak etme anne” deyişim. Sonra annemin fersiz gözlerinde

kendi çocukluğumun umutlarını görmeye çalışırken an-nemin son nefesini kendi nefesimmiş gibi verişim... Bu esnada mı dilsiz kaldım ben? Hem dilsiz, hem miyop, hem işsiz, hem, hem işte böyle. Kısaca, yaşayan ölü.

Yine de rotadan şaşmamalı. Bir kavşak aramalı, hat-ta bulmalı. Orada herkesle buluşmalı, herkesi kucak-lamalı. Saat başına ders ücretinin sudan ucuz olduğu ülkede, nasıl mutlu bir hoca olunur ya da kalınırdı, onu hesaplamalı, bölüp çıkarmalı.

Bunları düşünürken meğer kavşağa varmışım bile. Demek bedenim ruhumdan önce varmış oraya. Düşüncelerimden, tasalarımın önce. Adımlarım, anali-tik dünya görüşümü hiçe saymış, bakış açımdaki nes-nellik somut ve hazin gerçek karşısında erimiş, hayalim beni çoktan terk etmiş ve ben kavşağın ortasında kala-kalmışım! Hani konudan hiç sapmayacak olan sessiz sözlerim?

Ya Emin? Ya Emin... Onu da evde bırakmıştım üs-telik. Kentsel dönüşümü, Emin'in işsizliğini, akşam bizim balkonda tek taraflı sessiz demlenmelerimizi, onun "Yaşar Abi nedir bu halimiz; böyle böyle yaşla-nıp gidiyoruz" diye yakınmalarını, alt kattaki yaşlı ev sahiplerinin bitmek bilmez dedikodularını ve siyatik ağrılarını, suların azalmasını ve bir gün tümünden susuz kalacağımız gerçeğini, hatta şu mutlu Hollandalıyı... Hepsini geride bırakmış ve kavşağa odaklanmıştım. Oradaydım işte!

Nihayet.

Kavşaa ve çöllüğüne odaklanmıştım ki... Onun görüntüsüyle irkildim! Gerçeğin yalın haliydi. Gürültüsü ve insafsız heybetiyle o.

“Önüne bak!..”

Bense dilsizdim. Dilsiz ve sessiz. Kadersiz ve kimse-siz. Kavşaktayken bile kavşaksız.

Abartma Yaşar.

Bilim abartmayı sevmez. Hatırla.

Bir motosikletti bu. Kasksız bir motosikletçi, döküntü motosikletiyle sol dizime milim kala durmuş yüzüme bakıyordu şimdi. Benden habersiz, kirli tekerleğiyle dizim arasında tuhaf bir bağ kurulmuştu. Tereddütlü, şefkatle depresyon arasında gidip gelen bir bağ. Yüzüne dönüp baktığımda motosikletçinin siyah gözlerinde dehşete dair en ufak bir şey göremedim. Gençten bir oğlan, kafasında canlandırdığı tipten birine, daha açık söylemek ve dürüst olmak gerekirse, bir hıyara, öylece bakıyordu. Öğrencim olacak yaşta biriydi. Hiç yaşamadığım ve yaşamak istemediğim gençliğim gibiydi. Olup bitene ilgisizliğiyle göz dolduran bir hali vardı. Pervasızlığındaki özgürlük, vurdumduymazlığındaki kendinden eminlik, benim gibilerin ona olan yabancı-lığı, ne yaparsam yapayım ömrüne ömür katacak kadersizliğim, gönlüne göre hareket edişindeki hız, tüm yolların hakimiyetinin onda olduğuna dair şüphesiz

inanç, dualarının ona yer açtığı yaşam, kentin hafriyatının ruhunda gezinen anahtar kimliği, her şey için her şey olan sağduyusuzluğu ve elbette bana sarfettiği ikinci (ve ikinci) cümlenin sahibiydi o!

“Heyyy babalık, kavşakta karşıdan karşıya geçerken önce sola sonra sağa sonra tekrar sola bakacaksın” dediğindeki zafer sarhoşuydu. Bütün suçları bana yıkan anın kahramanı. Hatta kurtarıcım. Öyle ya ramak kala durmuş ve beni; Yaşar’ı yaşama bağlamıştı. Minnettar olmalıydım ona. Duacısı olmalıydım. Beni sen yarattın cümlelerini de bekliyor olabilirdi.

Bitmiştim.

Derken o levhayı bulanık da olsa gördüm. Vay anasını! İşte nihayet bulmuştum. Kavşağın hikmetiydi bu.

Motosikletçi ters yoldaydı; kavşağa girilmez noktasında.

Hemen kendimi toparladım. Önce cılız bir uğultu çıktı genzimden. Bir gıcık. Öksürmeye çalışırsın da çıkmaz ya, öyle bir şey. Sonra tükürüğüm girdi araya. Onu da yuttum. Bir gölgeli ses, bir inilti, bir hırlama ve derken üzerimdeki çaresizlik büyüsü zokayı yutarcasına, kader çizgimde kayboldu. Ve ben bir kavşakta, yorgun dizi bir tekerleğe yaslanmış olan akademisyen eskisi, ruhu geçkin, içi tükenmiş olan o gariban, kendi küllerinden doğmaya çalışan bir Anka kuşuydum artık. Yaşar’dım. Evet, evet böyle yaşıyordım... O yüzden, birazdan söyleyeceğim cümlenin ahengine uyan dama-

ğımı iyice gererek yıllara meydan okurcasına karşımdakine seslendim:

“Ters yola giren zat, ukalalığını kendine sakla!”

“Kimsin sen be!” En son bu cümleyi duydum ondan.

O da bunu benden:

“Kim olacağım! Antalya’da mutlu bir Hollandalı.”

Elleri Kanıp Duran Kadın

Oraya, uzun bir trafik hengesinden sonra varmıştı. Yorgunluğu gözlerinden hissedilen, zamana meydan okuyan o kadınlardandı. Buna karşın bitkindi. Durduk yere neyin yorgunluğu diye sorulsa, hiç kuşkusuz sıralayabileceği bir sürü detay son zamanlardaki yaşamının özeti anlamına gelebilirdi. Örneğin, kendi halindeki ve kıvamındaki bütün kadınların ezberine yaslanarak, “çocuklar” diyebilirdi. İçi titreyerek Fuat diyebilirdi, askerde, ilk göz ağrım. Behruz diyebilirdi, muzipliğini hatırlayarak bu serseri oğlanın, bu sene liseyi bitiriyor. Canan, diyebilirdi, tipi hık demiş kendi gençliğinden düşmüş, lise sınavları kapıda. Annem, “emekli” ev kadını Leman diyebilirdi, Leman’ın Alzheimer’ı beni bitiriyor, daha bu sabah bakım evindeydim, “Benim annem olur musun” diye sordu bana, dizimde ağladı. Getirdiğim sosyetik kır çiçeklerini beğenmiş.

Bir korna sesiyle irkildi birden.

“Ne var?” diye el etti. Hafifçe şerit ihlali yapmıştı. Hepsini toplu buydu işte.

Ne vardı?

Neyi vardı? Neyi olduğu belliydi. Sorun neyi olmadığındaydı ya o konuya girecek halde değildi. Kızıldan sonra pek esaslı bulunan siyah kuzguni saçlarını bir sağa bir sola salladı. Saçlarını andıran gecenin bu ilk karanlık debdebesinde diri bir müzik iyi gidebilirdi. Gençliğinden kalma iç kanırtan klasik bir müzik yerine başka bir şeyler. Belki Behruz'un ta ortaokul günlerindeki coşkulu, hüznü, öfkeli raplerinden biri. Hıh tamam. İki saattir huzursuzluğunu artıran şoför koltuğunda, tereddütle de olsa gevşedi. Araba kullanmayı öteden beri severdi. Özgür hissedirdi. Ama bu akşam... Yok, hiç yola çıkmamalıydı.

Ritim, önce cipi sonra içini doldurdu.

Kendi halindeki bütün annelerin kendi halinde olmayan zaman haritalarına yaslanarak “işim” bile diyebilirdi artık. Bir eczanenin sahibi olmak, onu işletmek kolay mıydı? Sabahtan akşama kadar koşturmaları, bu yoğun hareketlilikte kendini kaybedişi de. Geri kalan zamanlarda kendini işe vermişti. Kimya, her şeyi siler ve unuttururdu.

Yine de detaylar peşini bırakmazdı. Ha bir de şu gelen yeni ilaç vardı. Gençlik iksirinin son mucizesiydi. Bizzat denemeliydi. Rahmindeki kuruluşu alır mıydı sahi? Oradaki yanmayı? Kızardığını hissetti. Sonra bu kızarmanın ne müzikten ne de içten gelen bir fişek olduğunu anladı. Şimdi kırmızı ışıktı. Trafik, bu saatte,

cuma akşamının hız kesmeyen haliyle hala solmamıştı. Kocaman cipin içindeki yalnızlığı ve dolambaçlı müzikle birlikte usul usul frene bastı.

“Hah,” dedi. “İşte bu. Bütün zamanlarımın özeti. Usul usul frene basmak.”

Arabanın pek de nazik sayılmayacak bir frenle kademeli sarsılışı ona bildiği bir öykünün fasılalı akışını hatırlattı. Bu öyküdeki trajikomik kahramanı. Yani kocasını. Kısaca Osman Hamit Gültekin’i... Şu Feriköy’de büyük rakı fabrikası olan adamı. Meze’nin, büyük gıda zincirinin kurucusu Osman Hamit Bey. Büyük bir aşkla, gencecikken, yana yakıla kaçtığı adamı. Yana yakıla, yıllar boyunca onun için öldüğü, dirilip gönüllü olarak yeniden öldüğü adamı, sonra yeniden, hep yeniden. Anka kuşuydu, tamam da tüyleri yoluk yoluk, kalmamış cinsinden.

Sabahki konuşmaları nasıldı? Gecenin içindeki dikiz aynasına bakarak mırıldandı kendi kendine:

“Zümrüt bak... Mutlaka gelmelisin bu açılışa. Arada hatırlasan iyi olacak...Ne de olsa karımsın sen!”

Bunu nasıl da imalı söylemişti kocası. Oraya gidince ne olacağını biliyordu içten içe. Kendini “yılbeyl” geliştirmiş hödük kocasının etrafında gençten de genç kadınlar tayfasının tayfı olacaktı o zaman.

“Osman Bey, siz müthişsiniz...” diyen bu türden oluşan şu ilginç tayfa. O tayfanın içinde kendine yakın bulduğu, kendi ilk gençliğini sarıp sarmalayacakları da olacaktı, hiç tanımadıkları da. Ama her seferinde şu:

“Sen buraya ait değilsin kızım!”.

Ait değildi. Bunu biliyordu. İyi de bunca yıl ve üç çocuk neydi böyle? Kocasının ona yıllarca önce söylediği gibi “Sen bir, nasıl söylesem, bir biladelsin Zümrüt... Unutur ve hep affedersin.”

Biladel mi? Birader mi? Ne demekti bu şimdi?

Önce iltifat sanmıştı. Sonra ise anlamıştı. Kocası sağ olsun! Piyasanın önde gelen iş “adamı” Osman Hamit Gültekin, bütün nadanlığı, pişkinliği ve dünyaya hakim sıradanlığıyla, garip kahkahaların içerisinde kaybolarak, “Adam hamamdaymış, onun için hamamdakiler sürekli sabunu yere düşürüyormuş, adam her sabunu düşürdüğünde ‘biladel’ diyorlarmış, ‘şu yerdeki sabunu versene’ ...hamamdaki sefayı bir görsen...Lakin bizim adam her seferinde başına geleni unutup sabunu eğilip alıyormuş. Eğildiğinde de... Ha ha ha!”

“Yani?” demişti Zümrüt pencereden dışarıya bakarak. Dışarıdaki geniş bahçede her şey hiçbir şeyi ele vermeyecek biçimde nizamlanmıştı. Güller şurada, akasyalar burada, süs havuzu biraz daha ileride, koşu parkuru biraz daha geride.

“Yani?”, hazırlıksız yakalanmış bir soruydu bu. Yine de aralarından ölüm sessizliği geçmişti. Hızla değil, ağır ağır. Giderek soğutarak havayı. Geride hiçbir canlı bırakmamacasına.

En son, Osman Hamit’in bile, yaptığı bu benzetmeden utanıp şaşıla evlerinin deri ve maun mobilyalı,

duvarları orijinal tablolarla süslü odalarından birine sürünerek gittiğini hatırlıyordu.

Yani?

Onun arkasından sessizce bakmıştı. O gün, o dakikada evi terk edemeyişine yanmıştı. Yani, belki. Daha çok şoktaydı.

Ya bu gece? Üç çocuk anası Zümrüt...

Arabanın içini dolduran müzik bitmiş; ülkenin içine düştüğü ekonomik krizden etkilenmeyen ambiyansı yüksek Meze'nin ilk ışıkları, ufukta görünmeye başlamıştı.

Biladel Zümrüt arabayı usulca park etti. Meze'nin yüksek ve parlak girişinde sigara molası veren kimilerine, dahası arabasını tanıyıp ona el edenlere usulca el salladı. Dahasını da yaptı. Yürürken yüksek topuklu şık ayakkabılarına dolanan esaslı yırtmacını umursamadan arabanın anahtarını sürekli terleyip duran valeyeye teslim etti. Meze'nin kapısına doğru yürür gibi yaptı, sonra aniden durdu. Hafifçe ayağı burkulmuştu. O sırada oraya yanaşmakta olan taksiyi fark etti. İçinden onu hiç şaşırtmayan genç bir çift indi. Osman Hamdi ile kendi gençliğine benzeyen, kendi halinde bir notayla başlayıp hayata kafa tutuşlarıyla göz dolduracak cüretkâr ritimli bir çift. El ele tutuşarak Meze'nin albenili yolunda ilerlemeye başladılar. Gayriihtiyari kendi ellerine baktı o zaman Zümrüt. Şık ve pahalı yüzüklerle kaplı, bakımlı bir çift el. Sadece, titriyorlar.

İçeriden yükselen kahkahalar dışarıda sigara içen ahaliye de bulaşıyordu. Çatık kaşlar yumuşuyor, ülkenin gidişatını dert eden bir ekonomi profesörü çocukluktan kalma tiz bir neşeye sığınıyordu. Bir kadın içten içe ağlıyordu. Başka biri, kendisinin de tam olarak çözemediği başka bir duygunun peşindeydi.

Zümrüt aynı titrek ellerle, buna rağmen ileride kendisinin bile şaşıracağı bir kararlılıkla boş taksiyi durdurdu. Onu tanıyan kimi silüetlerin şaşkın bakışları içerisinde ağır ağır taksiye bindi ve gecenin kendi rengi içerisinde kaybolup gitti.

Bu kez Zümrüt yerine gece, kadının bu hamlesine hazırlıksız yakalanmıştı.

Elimi Tut

Sıcaktan toprağın eridiği bir gün. Karşıma geldi, oturdu. Oturur oturmaz da kendinden geçmez mi...

Çadır kentteki birileri ona benim psikolog olduğumu söylemiş. Kesin Perihan'ın işleri. Ne geveze kadın. Bir de arkadaşım olacak. Onunla burada karşılaşmamız da ayrı fasıl ya! Görür görmez: "Sennur atlatabildin mi canım?" Bu esnada arkasına dönüp güya fısıltıyla hemen oradaki pratisyen hekim kılıklı doktora özet geçiyor: "Annesi yakınlarda intihar etti de. Eski komşumuzdu... Ömrü akıl hastanelerinde geçti." Perihan'ın dilinde hayatımın özeti, "çatlak bir komşu kadının bahtsız kızı" temasıyla bulunduğum çölü bir cehennem serabına dönüştürüyor. Serap; çünkü artık kimseden saklamak zorunda değilim; oh. Cehennem, çünkü cehennem hep vardı.

Neden bazı insanlar Perihan gibidir; aslında neden çoğunluk Perihan gibidir? Cılkı çıkmış bir şefkat, midemi bulandıran bir merhamet ve pimi çekilmiş bir dedikodu bombası... Bir de gelip sıkı sıkı sarılmaz mı?

“Beni buralara neyin attığını biliyormuş!” Kardeşim sana ne ya, ben sana soruyor muyum bu dipsiz kuyuda ne işin var diye. Gerçi ben sormadan o anlatıveriyor. Az önceki pratisyen hekimi çoktan unuttu! Perihan bu... Sözlüsü Sınır Tanımayan Doktorlar’danmış da, onu da yazdırmış da...İş doktorluktan açılınca benim psikologluğum da gündeme geliyor.

“Kardeşim ben psikolog değilim” diyorum fayda etmiyor. Hem ona demişliğim var; hem de “şimdikilere.” Şimdikiler de Perihan’ın soyundan. “Bir bakın, ne olur ki!” Başıma üşüşmüş hep aynı şeyi tekrarlıyorlar.

“Ben...” diyorum. Cümlemin gerisini duymuyorlar bile.

“Diplomanız var mı?” sorusuna başımı sallıyorum. Hııı.

“Eee, tamam işte” diyorlar.

“Ama...” Faydası yok dinlemiyorlar.

“Buraya gazeteci olarak geldim...”

Yok. Dinletemiyorum.

Hızla özetlediler durumu. Buranın huyundan mı suyundan mı bilinmez, bütün hayatlar üç dört cümlelik.

Kadın evladını kaybetmiş. Enkazdan canlı çıkarmışlar ama ambulans bulamamış, sırtlamış hastaneye yollanmış. Saatlerce yürümüş. Çocuk sırtında, öylece. Yetiştirememiş.

Sonunda:

“Peki” dedim çaresiz. “Bir konuşayım.”

Konuşmak mı? Olsa olsa ukalalık yapacağım.

O sırada kadın bayıldı zaten.

Yangının ortasındayız sanki. Çok sıcak.

Kolonya. Su. Hafifçe göz kapaklarını araladı. Sar-sakça elini tuttum. Bu el... Ne kadar da çok. Aslında bu sahnelerden hiç hazzetmem. Duygusallıktan hoşlanmam. Hoşlanır gibi yaparım ama hoşlanmam. İçim boş. Ya da hayat boş. Ne bileyim. Hep böyle miydi? Annemden önce mi böyleydim, yoksa sonradan mı böyle oldum? Havadan mı?

Yok, başka bir sıcak yürüyor elime.

Tuttuğum el, dedim ya... Elimi çekmeye çalışıyorum. Mümkün değil. Bu harda birbirimize yapıştık kaldık. Bunu nasıl tarif edeceğimi de bilemiyorum.

Bir anda gözlerimin önüne, kız kardeşimle birlikte annem intihar ettikten sonra garibimin tek tük eşyasını salonun ortasına yığıdığımız sahne üşüştü. Kardeşimle birbirimize baktık. O ağlamaya başladı, bende tık yok. Özellikle de annemin bir elbisesini görünce... Nasıl bu kadar yıl dayanmışsa artık. Kardeşim orada iyice koptu. Annem çok gençken giyerdi o elbiseyi. Gezme elbisesi. Yazın ortasında giyip bizi gezmeye götürmek için sarındığı şölendi o. Sonrasında bana uzanan annemin eli. Bana rüyalarımındaki gibi seslenişi: “Haydi oyalan-

ma, gidiyoruz Sennur...” Annemin üzerindeki o yazlık elbisede bir tavus kuşunun tüylerini açıp salınması. Tavus kuşunun tüyleri üzerinde ben, kız kardeşim ve annem. Annemin sesi yine: “Geç kalıyoruz kızlar.”

Nereye geç kalıyorduk? Annem bir taze, biz iki küçük kız. Annem raporlu bir deli. Biz peşinde iki tutkunu. Babam annemi bırakalı mevsimler olmuş. Üvey babam? Annemi sürekli döven ve tımarhaneye tıkıp duran o adam.

Annem yine evi terk ediyordu o gün. Üzerine en şık elbisesini giyip, iki çocuğunu yanına katık edip Adana’nın sıcak sokaklarına atıyordu kendini. Cüzdanında hiç para yoktu. Bu yüzden yürüyecekti. Nereye? Nurhan Halalara elbette. Kafasındaki plana göre o gece orada kalacaktık. Nurhan Hala’dan borç alacaktı annem. Ertesi gün, baba evine, doğru İstanbul’a.

Elim kadının elinde. Annem sürekli çekiştiriyor beni: “Haydi Sennur”. Sonra kardeşimi dürtüyor. Kardeşim sıcaktan bayılmak üzere. Onu sırtına alıyor. Biraz da öyle gidiyoruz. Sonra olan oluyor. Kardeşim bir yana o bir yana savruluyor koca yolda. Ben bu esnada, saatlerce yolda yürüyen bir kadının, yorgunluktan yere yığıldığını, hafif bir savrulmanın hemen ardından bir tavus kuşunun gerinen kanadında, portakal ağaçlarının arasında kaybolup giden bir yolda, sürüne sürüne kendi iç sesiyle kalkıp kardeşimle birlikte yoluna devam ettiğini görüyorum.

Elim, kadının eli. Elim, annem. Kadının rüzgâra de-
ğen eline, rüzgârın bu eli alıp çok uzaklara, sonsuzluğa
taşıyacağına inanmak istiyorum. Ancak suyun üzerin-
de yürüeyebilen gölgelerden olduğunu fark edebildi-
ğimde direncini de anlamak. Adı umursanmayan dağ
çiçeklerinin bin bir alı. Topraktaki gebeliğin umudu.

İşte geldik. Kapının önündeyiz. Kadının adı Filiz.
Kadının adı, annemin adı. Her daim ağlayan yüreği-
ne bir yıldız yerleştiriyor ve okuma yazmayı yeni sö-
ken bir çocuk gibi yüzyılın sorusu olabilecek, “Kim o”
sorusuna yıldız topuyla gülümsüyor. O benim annem.
Belki de bu yüzden bundan böylesi dili yaprakların
gün yüzüne çıkmakta tereddüt ettiği, o diri yeşil rengi.
“Nurhan Hala, benim ben, Filiz.”

Bir erkek sesi Nurhan Hala’yı bastırıyor. “Nurhan
çekil o pencereden deli o! Yine tımarhaneden kaçmış
baksana...” Nurhan Hala pencereden çekiliyor. Sah-
neyi Turgut Enişte alıyor. ”Hadi evine kızım, kocana
dön; başımızı derde soktuğun yetti artık.” Bu kadar.
Kapı açılmadan kapanıyor. O açılmayan kapının eşi-
ğine yığılıverecek gibi annem. O zaman kol içlerinde-
ki morluklar da gün yüzüne çıkıyor. Kardeşim ve ben
annemin başındayız. Elini tutuyorum. Kapı kapalı. Ev
uzak. Adana, sıcak. Babam ortada yok. Üvey babam
kötü. Güzeller güzeli annem, çıldırmakta haklı.

Elim, annem. Elim, kadın. Ne olursa olsun umut
olacak kadın; yürünen, geride bırakılan, yeniden, her

seferinde başlanan ve kararan ve yeniden aydınlanan ve bulan ve yeniden doğan ve yeniden... Alışacak buna; kendinden öncekiler kadar, kendinden sonrakilere uzanan o ovanın uzayıp giden boşluğundaki zamansızlığa. Annem, o tavus kuşu kadın.

Eli elimde. Elim, kadının eli. Bu el, annem. Gözle-rinden yaşlar süzülüyor. Ama... Anlık, azıcık bir zaman alıyor kendine gelmesi. Yine de tümünden inandırıyor beni! Evinin penceresinin pervazlarına dayanırcasına kaynamakta olan göğ-e bakıyor. Gözbebekleri yorgun-luğunun sığındığı korkudan kocaman olmuş, dalgalı saçlarındaki hale küçücük kalmış. Lakin üzerinde tavus kuşlu bir elbise. Çok güzel o. Bir de yaz.

Çadırın içinde kadınla göz göze geliyoruz. O gün annemle göz göze geldiğimiz gibi. Yıllar sonra annemin intiharı ilk kez o gün ve orada düşündüğünü an-lıyorum. Onu o an kurtaranınsa kız kardeşim ve ben olduğunu. Karnımız aç, susadık.

O zaman annem parmağındaki alyansı fark ediyor. Fark ettiği, evli barklı bir kadın olduğu değil. Bu alyans, kızlarıyla yiyebileceği harika bir yemek ve bir otel oda-sında geçirilecek belki de son bir gece demek. Son nor-mal bir gece.

Kadının eli, elim. Kadın ben.

Bayramdan Kalan

Bu sene işler biraz farklıydı. Işıklı minibüsler davul sesi efekti veren bir hoparlörle, ekonomisi ve geleceğe inancı neredeyse yere çakılmış bir ahaliye “kalk bari orucunu tut” mesajını veriyordu. Gerçekten de Türkiye genelinde oruç tutma yüzdesi artmış, işsizlik ve yoksulluğun tavan yaptığı dar gelirli, umudunu bir sonraki dünyaya saklamaya karar vermişti. Gerçi İbrahim için bu yüzdenin pek bir önemi yoktu. Onun eşlik ettiği minibüs (tanıdıktı, Nedim’di ve Nedim, “İbrahim Abi atla gidelim hem kafan da dağılır” demişti), şimdiye kadar yürüyerek kat edemediği nezih sayılabilecek semtlere ulaşırken, tüm ramazan boyunca aklında tek bir düşünce vardı. BUGÜN.

Bugün, İstanbul için imsak vakti en son 4.58’i gösterirken, işinin daha yeni başladığına inanan İbrahim, gün yüzü görmeyen barakasındaki tozlu divandan, o cılız gövdesini aşağı sallayıp “Ya bismillah” diyerek karanlık günü selamladı. Bugün elbette “o gündü.” “Koylay değil bir aydır buralardayım” bakışıyla karşısında-

kini ikna etmesi zordu onları. “Seni gözlerimle bir kere bile görmedim” diyenler kadar “Kulaklarımla bir kere bile duymadım şu davulunun sesini” diyenler... Hiç az değildiler. Ziyaretine gittiği çoğu kapıdan genelde terslenerek gönderilse de, bazen kalbi iyilikle dolu kimilerine rastlar ve bahşiş toplar; evdeki fukarayı sevindirir, kendine de bir yemek ısmarlardı. Öteden beri, koca davulun dal gibi gölgesine asılı durduğu saatlerde, yat-sıyla imsak arası bir mesaiye sığdırılacak olan da hepi topu buydu zaten: Bir öğün yemek.

Ancak...

Ancak İlkim Apartmanı 6. kattaki Sezin Utku (daire 21) gibi biri varken İbrahim ve davulu için karada ölüm yoktu! Zaten bugün en büyük hedefi de İlkim Apartmanı 6. kat, daire 21’di. Sezin Utku’nun oturduğu apartmandakiler genellikle elden ayaktan düşmek üzere olan yaşlı bir ekipti. Aldıkları ilaçlar yüzünden oruç tutamasalar da bir nevi zekat diye düşündükleri parayı onun eline usulca tutuşturur, “Al hayrını gör evladım” derlerdi. Küçük harçlıklar. Olsun. Oysa Sezin Utku, ah Sezin Utku, bu anlamda bir cevherdi! Erzincan’ın önde gelenlerinden rahmetli olmuş olan bir amcanın eşi olan bu hanım, elinin bonkörlüğüyle nam salmış biriydi. O başlı başına bir semt, başlı başına nezih bir ışıktı.

Belki de bu yüzden, tam da bugün, İbrahim’in işaret parmağı en ufak bir tereddüte izin vermeyecek bir kararlılıkla daire 21’in yenilenmiş ziline uzandı ve uzun

uzun orada kaldı. Apartmanın girişı Arap sabunu ve kedi sidiği karışımı bir koku ihtiva ediyordu. Bir de İbrahim'in tarif edemediği bir başka koku. Bahçe çitlerini sarmış olan yaseminin oraya kadar uzanan kokusuydu bu, kabaca tarif et deseler; güzeldi. İnsana evde olduğu hissini veriyordu. Evde ve güvende. Güven ise malum... Sonra orta yaşlı bir ses kapladı ortalığı, kaba, meraklı, uzak: "Elinin ayarı yok mu senin? Bi dur... Kimsin?"

Ramazan davulcusu İbrahim için kim olduğundan ziyade bugünün ne olduğuna önemliydi. Evet, bugün bir davulcunun toplayabileceği paraların günüydü. Semt davulcunuz geldi hanım. İşte bu. Olası bir "Borcumuz ne kadar?" sorusuna hazırlıklıydı. "Gönlünüzden ne koparsa." "Gönlünüzden ne koparsa da... Yani biraz düzgün bir şey olursa iyi olur" tavrı hakimdi İbrahim'de. "Hanım ablacım, bir ekmek kaç para oldu, düşün; hesapla." Ya da sessizce boynunu bükmece. "Her şeyi senin insafına bırakıyorum be kadın!"

Karşısındaki tüm bu olası laf kalabalığına "Davulcuysan davulcusun; bana ne kardeşim!" diye yüklendi, "bas git." Ve sonra bir kapanma sesi.

İbrahim sadece zil ayarlı bu kısa, net konuşma karşısında önce şaşa kaldı. Sonra hemen kendini toparlayıp bir daha zile bastı. Zile basmasıyla karşısında aynı tonlu, orta yaşlı kadını bulması bir oldu.

"Bak aşığı getirme beni..."

“Sezin Teyze, şey Sezin Hanım için gelmiştim de...”

Bir müddet sessizlik oldu öte yakada. İbrahim bunu fırsat bilip, zaten bilinen, yıllar önce kök saldığını düşündüğü gerçeği tekrar etti:

“Ben davulcunuz... Sezin Teyze bilir beni...”

Karşısındaki rahattı. Kızgın, rahat, öfkeli, işi başından aşmış biri. Arife günlerinde bugüne kadar yaptıkları yapacaklarının kanıtı olacak bir kadın. Sezin’le en ufak bir akrabalığı olamazdı.

“Bana bak davulcu,” dedi kadın. “Sezin Hanım geçen yaz öldü, hadi başka kapıya.”

Sonrasında İbrahim’in başka bir zili deneyip içeri girdiğini, sırf meraktan kaynaklı olamayacak bir öfkeyle asansöre atladığını ve 6. katın düğmesine hırsla bastığını tarih kitapları yazmayacak. Üstelik dahasını da. İbrahim’in koca davuluyla, sürekli arızadaki asansörün 2. ile 3. katın arasında 2 saat 45 dakika boyunca kaldığı da; hiç kuşku yok o günün telaşı içerisinde hızla unutulacak. Kısaca, hiç yaşanmamış gibi.

Dedektif

Hırvat şoför tip olarak Leon’a benziyordu. Benzemek mi? Hık demiş burnundan düşmüştü Leon Dmıtor’un. Bahçeşehir-Maslak arası yolculuk yaptığımız adam.

“Ben Hırvat’ım” dedi. Baktım, gerçekten de hem bu topraklara özgü hem de hiç olmayan bir hal var onda.

“Ben de Hırvatıstan’ı çok severim” dedim. “Bir iş için oradaydım... Eskiden... Stajyerdim...”

Split’in duru ve arı deniz mavisıyla dikiz aynasından bana baktı. “Mesleğiniz neydi?” diye sordu. “Kriminoloğum, yani emekli...” dedim fazla detay vermeden. Dedektiflikle emekli krimonologluk arasındaki farkı anlatmak uzun sürerdi şimdi... Anlamış gibi hiç şaşırmadı ve istifini bozmadan o cümleyi yapıştırdı:

“Sizin gibi kadınlar lazım bu vatana.”

Hangi vatandan bahsediyordu tam olarak emin olamasam da kurduğu cümle gururumu okşadığı için se simi çıkarmadım.

Sonra söz, kaçınılmaz olarak onun Hırvat oluşuna ve benim de Hırvatistan'ı neden seviyor oluşuma geldi. Laf olsun diye söylememiştim! O meşhur staj dönemimde, ucu Türkiye'ye uzanabilecek bir seri cinayet vakası için Split'e yolum düşmüştü. Kimine göre öldürülen emniyet müdürünün torpilli kızıydım. Kimine göreyse gelecek vaat eden bir bilim ışığı. Genç kadınları tırına alan bir sapığın, onlara tecavüz ettikten sonra boğarak öldürmesiyle hız kazanan bir vakaydı bu... Eşkâli Ortadoğulu, dili bazen Arapça, çoğunlukla da Türkçe olan bu sapığın Hırvatistan otobanını kana bulaması o dönemde bütün Hırvat gazetelerinin ilk sayfasında manşet olarak veriliyor; özellikle Türkiye'den ve emniyet güçlerinden acil yardım talep ediliyordu. O zamanki Hırvat rehberim (ki profesyonel anlamda bir çevirmendi), yani bu şoföre benzeyen Leon Dmitor beni havaalanında karşıladığında suratıma bakıp, "Bu devasa kanlı davayı siz mi çözeceksiniz şimdi?" diye gayriihtiyari sorarken, sanırım, benim çömezliğim kadar ailemde bir gelenek olan ve genden gene, kandan kana geçen minyonluğuma da laf atıyordu! Kısaca aslında şunu söyler gibiydi: "Nerede sizin esas dedektifleriniz? Kızma ama bu davayı çözecek en son kişi sensin be anam!"

Son kişi ha! Elbette öyle olmadı... "Ben dedektif değilim haklısın" açıklaması yerine hafifçe kaşımı kaldırmıştım. O küçük havaalanında uzun boylu Leon'a baka baka havaya kalkan kaşım boşuna değildi! Ayrıca

dünyadaki bütün suçluları yakalayacağıma dair kendime verdiğim o sözden habersizdi Rehber Leon. Bunun nedeni emniyet müdürü babamın zamanında Hizbullahçılar tarafından katledilmesi ve kurşunlanmasının iki gün ardından ölüm döşeğindeyken o gri hastane odasında ona verdiğim sözle ilgiliydi. Yine de bunları Rehber Leon’a anlatmadım. Ukala adamlarla ağız dalaşına girmeyeceksin. Lakin o bana, çevirmenlikten artık usandığını, aylıklıkla ilgili bir roman yazmak istediğini bir çırpıda anlatıverdi. Türkiye’de tanıdığım bir yayıncı var mıymış vb. “Yahu yakın zamanda AB üyesi olacaksınız, ne gerek var Türkiye’deki bitlerini ayıklayan yayıncıya” demek istiyordum ama o anlatmaya devam ediyordu. Palmiyeli yollardan, göz kamaştıran bir Adriyatik gününden geçiyorduk birlikte. Ablası Fransa’daydı ve yayıncılık işinin çok yakınlarından geçen bir iş yapıyordu. Hatta o yıllarda, Japonya’yla eş zamanda çıkan bir Adler kitabını Fransızcaya çeviriyordu. Kadın bir Japon’la evliydi ve aynı zamanda çok iyi Japonca konuşuyordu. “İçsel keşfe” dayalı bir kitabın Japonya’da deliller gibi sattığını görünce, işi gücü bırakıp bu işe soyunmuştu. Kitap, Adler felsefesinin en yalın haliyle, dahası peynir ekmek gibi satılmasına neden olan soru-cevap tekniğiyle yazılmıştı. Rehber Leon’a göre de Adler ve felsefesi, dünyayı kurtarabilirdi. Nihayet susmuştu. O zaman ben de lafı yapıştırmıştım. “Tıpkı benim işim gibi desene!” O zaman sormuştu, daha doğrusu sorar gibi yapmıştı: “Nasıl yani?” Sonra yine kendinden bah-

setmeye devam etmişti. Onun nezdinde oraya Türkiye’den gelen bir neydim ne? “Kriminolog” diye düzelttim. “Ha neyse işte” dedi. Sonra yine yazarlık işlerinden konuştuk. Minyon kadın dinledi, dinledi...

Ama zaman farklı yollar izler. Bilebildiğim kadarıyla Rehber Leon sözünü ettiği romanı hiç yazamadı. Ablasının Fransızcaya çevirdiği kitap Fransa’da da yok sattı. Benim cephemde ise işler biraz karıştı. Emniyet’e sapıkla ilgili verdiğim rapor, hükümet değişikliğinden sonra yok sayıldı. Meğer adam bizimkilerin suç aklama kaynaklarından biriymiş! Sonra kod adı IŞİD’le anılacaktı. Bu yüzden çok kısa bir süre sonra işime son verildi. Ben de birikimlerimden yola çıkarak bir sürü polisiye kitap yazdım. Çok satmadı ama şanım yürüdü. Dediğim gibi zaman farklı yollar izler. Ki öyle de oldu. Sonuçta, sapıkla ilgili en önemli ipuçlarından birini yakalayanlardan biri olmuştum. Suçun nedenini anlarsan suçluyu da bulursun denilen o durum... Hatta dahası da oldu! Rehber Leon’la yaşadığımız karşılıklı aşk Split denizine ve elbette Diocletian Sarayı’nın eskiden de eski duvarlarına yansıdı. Ey gidi Dioklecijanova Palaça dilin olsa da anlatsan!

Tam da bu düşüncelerin kıyısında oyalanırken dışlerimin arasından boğuk ve önlenemez bir ön kahkaha sesinin yükselmesinin nedeni biraz da buydu.

Dikiz aynasından yine aynı deniz rengi, bu kez biraz şaşırarak bakıyordu.

Maslak binaları ufukta gözükmüştü. Sevimsiz gökdelenler.

Anlamış ve yine istifini hiç bozmadan o cümleyi fıslıdadı Şoför Leon:

“Şey siz aslında dedektif miydiniz?”

İşte o zaman içimdeki kahkaha bütün kıyıları kapladı.

Hello Kitty

Her şey Azra'yla başlamıştı.

“Anne bir şey diyeceğim.”

“Azra git başımdan dünden beri burnumdan soluyorum zaten!” Perran'ın kafası atıktı. Ama Azra'nın daha çok. Özellikle annesine.

“Yahu kahvaltıdan beri bir şey söyleyeceğim diyorum!”

Perran sağırdı. Azra ondan daha çok.

“Makinenin başına gelenleri biliyorsun değil mi?” diye sesi giderek yükseldi Perran'ın.

“Biliyorum ama bu beni dinlemeyeceğin anlamına gelmiyor!”

Perran yorulmuştu. Azra da.

“Sonra kızım, sonra...”

“Anne yaaa...”

“Şimdi ne kadar masraf çıkacak biliyorsun değil mi? Nerede baban? Hani?”

Perran'dı bu. Giderek daha çok yoksullaşan.

Oysa çamaşır makinesi için ılıman başlamış bir gündü. Servisi aramış, onlar da tamam demişlerdi. Usta gelecekti. Gelecek ve dünden beri kilitli olan kapağı açılacaktı. Sonrası belki gerçekten cennetti. Çalışıverirdi makine ve özgürlük gelirdi. Tamam yirmi yıllıktı makine. Evlendikten on yıl sonra alınmış ve Perran ona gözü gibi bakmıştı ama evde nüfus giderek çoğalmış, çamaşır yıkama faslı da o oranda katlanmıştı. Bu da ...

“Bu da, makinenin sonu olmuş Ablacım” Korcan Usta'ydı bu. “Günde dört defa çalışmayı kaldırmaz ki bu makine, kapatır kendini böyle, açılmaz kapağı, kalakalırsın, eski bu, yorulmuş...” demişti. Bu arada Korcan Usta sazi iyice almıştı eline. Başına neler gelmişti neler. O anlatıp dururken Perran başını sallayıp duruyordu karşısında. Hani bir ümit belki hemen tamir eder makineyi diye. Arada da “Vah vah” sesleri yükseliyordu sigara paketini yutmuş gırtlğından. Korcan Usta'nın başına gelen aha da bu makinenin başına gelenle aynıydı -neredeyse.

“Yok canım. Olsa olsa bu çamaşır makinesi benimdir!” dedi Perran. Umudu giderek azalan.

“Vallahi Abla, az kalsın ölüyordum” dedi Korcan Usta. “Hastane beni geri gönderdi, bu gidici demişler...”

“Ne olmuş böyle?” Perran kendine şaşarak sorduğu bu soruya bir de “hay allah,” eklemiş ve beklemeye

karar vermişti. Neyi beklemek? Korcan’a ne olduğu, çamaşır makinesine ne olacağı, Azra’nın cümlesinin nerede biteceği, günün nasıl akacağı vb.

Derken Korcan Usta, masal gibi anlattığı hayat hikayesine, bir varmış bir yokmuşu anıştırırcasına “Bir gün...” diye başlamış, o esnada makinenin hayati bir vidası deterjan bölümüne düşüp kaybolmuştu.

“Amannn, şimdi ne yapacağız” diye iç geçirdi Perran.

“Yok yok, merak etme, o bir şey değil Abla,” dedi Korcan Usta, göbeğini küçük tuvalette oradan oraya zıplatmaya çalışırken.

Azra o sırada (yine) “Anne sabahtan beri sana bi şey söyleyeceğim” deyip duruyordu ama Perran’ın işi başından aşmıştı, Azra’yı dinleyeceğine en son enerjisini Korcan Usta’ya vermeye kararlıydı. Işin ucunda çamaşır makinesi ve 24 saattir makinenin içine tıkılıp kalmış ıslak çamaşırlar vardı.

Korcan Usta nefes nefese kalmış bir halde hik yesi-ni anlatmaya devam ediyordu bu arada. “Abla meğerse ben Covid olmuş muyum, ciğerlerim dolmuş taşmış mı...”

“Anne ya benim temiz orabım kalmamış...” So-ner’in araya giren sesiyle hem Perran hem de Korcan Usta, Covid’i çamaşır makinesinin oraya bırakıp dik-kat kesildi dışarıya, ta bahçenin oraya.

Sonra yine Azra... “Anne ya...”

Perran baktı olmayacak Korcan Usta'ya dönüp, "Sana bir kahve yapayım mı?" diye sordu. Belki böylece her şeye bir ara verilebilirdi. Misal, ölüme. Misal, olup bitenlere.

Ancak işler umduğu gibi gelişmedi. Korcan Usta Covid'i takiben canı çok istese de ağzına bir daha kahve sürmediğini itiraf etti. Ama bir bardak suya hayır demeyeceğini de araya sıkıştırdı.

O zaman "Azra git bir bardak su getir Korcan Abi'ne..." diye seslendi Perran. Bir yandan da iğne oyalı yemenisini başına bağlamaya çalışıyordu. Bağlamak mı? Daha çok kafasını kendi elleriyle boğmaya çalışan insan üstü bir yarattığı andırıyordu.

"Of be anne," diye söylendi Azra.

"Bana bak!" Perran'dı bu. Çamaşır makinesiyle ilgili umudu giderek azalan Perran. Yirmi sene bu dile kolay diye içinden geçiren. Şurada ölüp gideceğim.

Korcan Usta, Azra'nın getirdiği suyu içtikten sonra züğürt tesellisi olacak müjdeyi verdi.

"Kapağı açabileceğim sanırım..."

"Sonra?" diye yutkundtu Perran. Sanki Korcan Usta değil, bir bardak suyu o içmişti. Soğuk ve buzlu olanından...

"Açarım, çamaşırları alır, elde yıkarsın."

"Sıkma?"

"E sıkarsın da ablacım. Yıkayan sıkar da..."

“Sonra?”

“Sonra da bahçeye asar kurutursun.”

Korcan Usta iyileşmişti. Hatta yeniden doğmuş gibi bir hali vardı. Yalnız Perran için elbette aynı şeyi söylemek mümkün değildi. Servis ücretini Korcan Usta’nın pofuduk ellerine tutuştururken geçmişinin bir film şeridi gibi gündüz düşlerinin içinden geçmesi de yine servis ücreti sayesinde olmuş (dünyanın parasıydı ne de olsa), bunun yarattığı zihinsel uyuşmadan ötürü Korcan Usta’ya nedensiz yere teşekkür bile etmişti.

O gittikten sonra çamaşırları ağır ağır makineden boşaltırken, kazanın ucuna dolanmış olan Azra’nın Hello Kitty çarşafını görünce ise... Nihayet Azra’yı gerçekten hatırlamış ve işte o zaman, Azra’nın eşlik ettiği o koroyu duymuştu.

“Bugün misafirler gelecek misafirler...” Sonunda cümle bitmişti.

“Neee” diye haykırdı Perran.

“Bugün sadece misafirler değil, Dilek’e görücüler de geliyor akıllım” diye bağırdı birileri. Kayınvalidesi bir taraftan, dul görümcəsi öbür taraftan, kayınpederi eksik kalır mı? O da... Ama en çok Azra. Bilmiş kız. “Ab-lama geliyorlar ablama!”. Azra’ya bak sen. “Mahmut Ağbi, annesi, babası...” Her şeyi bilen Azra.

“Allah kahretsin, bula bula bugünü mü buldular!”

Perran'dı bu yine. Elleri leğende Hello Kitty'ye bulanmış, tümnden sulara batmış, boğulmuş, bozulan çamaşır makinesine öfkeli. Öfkeli mi? Ona öfkeli denmez. Zır deli denir zır... Çıldırılmıştı Perran. "Korcan Usta'yımış. Bi yapamadı. Yapamayacaksın niye gelirsin. Geldin niye gidiyorsun. Gittin bunu niye böyle bırakıyorsun."

Perran bu, elinde Hello Kitty, dünür Perran.

Kaplumbağa Bakışı

Müzik öğretmeni Hürşen Hanım, keyfi yerindeyse, bize kargacık burgacık yazılmış tahtadaki notaları anlatır; sonra deve tüyü rengindeki mantosunu hurra üstünden atar ve önündeki piyanonun tuşlarına on parmağında on marifet edasıyla basar, bastıkça kaloriferi yanmayan sınıfın içerisinde kendinden menkul bir ısının, dolayısıyla ışığın varlığına neden olurdu. Biz tökezleyip durduğumuz kırık dökük şarkıyı o dakikada kenara bırakır ve onun on parmaklı sarı kazağının inip kalkan coşkusuna kanar, uçuşan sarı notalarla kendimizce mest olurduk. Okulun camlarının ötesinde uzayan buz gibi bozkır umurumuzda olmazdı o zaman. Okula İstanbul'dan gelen hocaydı Hürşen Ogün. Notaların tanrıçası. Garip gençliğimizin adı. Coşku, müzik ve sarıydı. Ama ne sarı. Hem de ne...

“Başlayacağım Hürşen’e ha... Amma kafamı ütüledin...” Okuldan eve dönüşte dilimde Hürşen Hanım, abimle çarşı içinde yürüyorduk. Omuzlarımı kaldırıp indirdim. Sustum elbette. Sonuçta abim beş yaş büyük benden. Bir de sinirlidir ki.

O önde ben arkada bir müddet yürüdük.

Abim tam Mercan'ın önünden geçerken zıncı diye durdu. Mercan, çarşıdaki akvaryumcu. Çeşit çeşit süs balığı satan garip bir yerdi. Sahibi ondan da garipti elbette. Geçen girdiğimizde “Boş verin akvaryum kurmayı, hele süs balıklarını, bu yaşta uğraşamazsınız başınıza dert olur; gelin size İki Gözüm Melahat'ı vereyim” dedi.

Abim sırtarak bana döndü: “Hürşen'den sana yar olmaz kuzum, ama İki Gözüm Melahat öyle mi ya!” dedi. O gün kararlı adımlarla Mercan'a dalınca bir şeyler olacağını anladım.

Doğru anlamışım! Artık küçük bir su kaplumbağamız vardı! Onu kaç zamandır istiyorduk. İstiyorduk da bir türlü parayı denkleştiremiyorduk. Her nasıl oluyorsa abim bu işi başarmış ve İki Gözüm Melahat'ı bize kavuşturmuştu!

O günün akşamı abim, annem ve benden oluşan bir tabloyduk biz. Bir de elbette İki Gözüm Melahat! Sonra tablo giderek karardı. O gün elektriğimizi kesmişlerdi! Ummadığımız biçimde soluvermiştik. Annemle abim ağız dalaşına girmişti. Sonra sarhoşlanmış babam, karanlık eve gelince abimin nicedir gizli gizli annemin cüzdanından arakladığı ekmek parasının yokluğunu önce annemden, sonra abimden, sonra benden ve en sonunda da İki Gözüm Melahat'tan çıkardı. Aramızda en kadersiz olanımız oydu elbette. Babamın öfkeden kudurmuş garipliğiyle tuttuğu gibi bahçeye attığıydı.

Ben ve abim hemen bahçeye fırladık. Elimizde sarı bir el feneri. Zeytin ağacının oraya kadar gittik. Ama İki Gözüm Melahat'ı bir türlü bulamadık. Yok. Biz geride kalanlarsa, kaldığımız gibi devam ettik.

Ne kadar edebildiysek.

Tabloyu kolumun altına sığdırmaya çalıştım ama olmayacaktı böyle. İstanbul'a kadar bu şekilde taşınmazdı ki... Kocaman bir şey. O zaman hemen karşımda duran lüksten ve ticari başarıdan neredeyse "sersefil" hale düşmüş o kitapçıyı gördüm. Kasanın arkasında duran ve diğer müşterilerle laf olsun torba dolsun diye oyalanan gençten kadına kibarca büyük bir torba istediğimi söyledim. Duymazdan geldi. Sonra, içimdekini, notaları takip eder gibi usul usul yükselterek seslendim:

"Tabloma geniş bir torba istiyorum!"

Sen misin sesini yükselten. Hiçbir biçimde benimle ilgilenmedi. Beni duymadı bile. Bir kez, bir kez daha söyledim. Yok.

O esnada pat diye bir ses bütün dikkatimi aldı götürdü. Malum tablo yerlerde süründü sürünecek. Simge Hanım'ın kalbini yere düşürmüş gibi oldum. Bereket çabuk davrandım da her şey tuzla buz olmadan yakaladım tablonun bana dönük yüzünü. Bir deniz ve kıyıdaki zeytinlikler... Kasadaki kadına, bunu baha-

ne ederek çıkışmak farz oldu o zaman: “Dünya seni duymuyor diye bunun acısını benden çıkartman şart mıydı!” Kadın, bir robotun griliğiyle yüzüme ters ters baktı. Yine hiçbir şey söylemedi. İçindeki bütün şarkılar bitmiş, tüm denizler kurumuş, yaşamında çarşı içi hiç olmamış, hele Mercan diye bir maceranın hiçbir zaman yöresine bulaşmamış biri gibiydi. Bulaşmış olsa da çoktan unutmuş ve bir daha hiçbir şey hatırlamayacak biri. Varlığı, yokluğa armağan.

Torbasız morbasız da olsa, Ankara’dan İstanbul’a dönerken o tabloyu korumam gerektiğini biliyordum. Ne de olsa onu bana Simge Hanım hediye etmişti. Simge Hanım’ı kıramazdım. Onunla daha bu sabah tanışmıştık ana o “öyle” biriydi. Hiçbir zaman kırmamanız, ellerinizde kalbini narin bir şarkı gibi saklamanız ve sakınmanız gereken o insanlardandı.

Simge Hanım’ın catering şirketinin muhasebesinin detaylarını konuşurken biçimlendiği her şey. O boyunlu kanarya sarısı kazağıyla, “Lütfen bunu kabul edin, çam sakızı çoban armağanı!” demesiyle belki... Gel de hayır de! Sonra bir de açıklaması:

“Bir deniz kaplumbağasının kıyıya duyduğu özlem bu, ben yaptım.”

Bir deniz resmiydi esasen. Bütün doğallığı ve derinliklerin karanlığıyla çizilmişti. Baktıkça kayboluyordunuz. Buna rağmen, İstanbul’dan Ankara’ya güneybirlik giden bir muhasebecinin dönüş yolunda belki de ya-

nına katık edeceği son şeydi. Derin karanlık sulardan kıyıya doğru yüzen bir deniz kaplumbağasının gözüyle kıyıya bakış. Simge Hanım böyle dediği için biliyordum. Bir de su kaplumbağalarının sarılara karşı meraklarından bahsedışı.

“Yoksa biliyor muydunuz?”

“Biliyor musun?”

Bu abimdi. Keyfi yerindeydi. Dilinde ıslıkla söylemeye çalıştığı bir türkü.

“Neee!” Elimde İki Gözüm Melahat. Ona gözüm gibi, bakmaya yemin etmişim o ara.

“Bu meretler sarı renge hayranmış. Senin Hürşen’in rengi... Öteki renkleri görmezlermiş...”

“Yani?”

“Eee bundan böyle hep sarıyız artık koçum! Sabah akşam hep sarı...”

“Nasıl hep sarı olunur ki?”

“Eee, öğreneceğiz bi biçimde... İki Gözüm Melahat’a değer valla. Bütün harçlığım gitti! Ama sana Hürşen Hanım’ı unutturacağız gör bak...”

Başımı salladım. Keyfimiz gıcırdı. Abimin ıslığına ışığımla katıldım.

Kar Yolları Kesti

Karsız, soğuk bir kış günü öldü Zehra Teyze. Başında üç kadın. Zehra Teyze'nin kardan saçlarına baktılar, öylece. Üçünde de aynı gün, sözcüklere hacet kalmadan otuz yıllık bir film şeridi gibi akıverdi önlerinden.

Bir haftadır yağsın diye bekliyordu çocuklar. Sonunda yağdı kar. Öğleni zor ettiler. Milli Eğitim'den nazlı nazlı gelen kar tatili haberiyle ilk başta bahçeye hücum ettiler, hayat curcunaya döndü. Sonra zil çaldı. Paydos. Okulun gri koridorlarına sığınan öğretmenler derin bir oh çektiler.

Hal böyleyken bizim çocuklar yollara düştü. Eve mi? Bu fazla iyimser bir tahmin olurdu. Zaten çocukları, Zehra Teyze'den başka herkes unutmuştu ya da unutmak istiyordu. Bütün veliler, hatta bütün ülke. Zehra Teyze ise endişeyle dinledi kar haberlerini. Gerçi Dilek'in paydos zilinden sonra koşarak eve geleceğinden

adı gibi emindi. Kafasını dar ve karanlık koridordan dışarıya, salona uzattı. Şehrin, merkezden uzak bu dağlık kesiminde kar tipiye dönmek üzereydi. Dilek diye sesi titredi. Gidip ocağın altını usulca yaktı. Kendi kendine mırıldandı:

“Kız gelince üşür hemen bir çorba yapayım”.

Öte yandan okuldan çıkmış ve zincirlerinden boşalmış ekip için rota belliydi: Dosdoğru Yıldız Sineması. Bütün okul sinema salonunu doldurmuş, kara kışın gelmesini bekler gibi filmin başlamasını bekliyordu. Okul müdürünün görevini devralan sinema umum müdürü İsmail Bey, makiniste filmi hemen başlatmamasını ve salon dolmadan ışıkları söndürmemesini ısrarla tembih etmişti. İki haftadır gösterimde olan film, şatafatlı afişiyle önünden geçen hemen herkesin dikkatini çeken ama bu dikkatin bir türlü salona yansımadığı bir maceraydı. Lakin işte şimdi olmuştu! Başrollerinde Giancarlo Giannini ve Laura Antonelli’nin oynadığı L’innocente filmi, kar tatilinden sonra amansızca sinema salonuna düşmüş bu azgın kitleye seyrettirilebilecek belki de son filmi.

Ama... bir de aması vardı işin. Bu coşkun ekip olup bitenleri Visconti’nin ve yazarı Gabrielle d’Annunzio’nun hatırına “bir edebiyat dersi” niteliğinde seyredebilirlerdi, yani, neden olmasındı (diye düşündü İsmail Bey)... O sırada salondaki gençler ortamı ele geçirmiş, dışarıdaki karı umursamadan oraya gelen Visconti

hayranlarına çileli anlar yaşatıyordu. Girişte aldıkları mısır patlağını birbirine atanlardan, “Oğlum bu pornoymuş porno” diye birbirlerine bağırıp çağıranlardan bezmiş sanatsever bir orta yaş kitlesiydi bu. Ekranda reklamlar başlamıştı ama ışıklar hâlâ açıktı ve izleyici denen bu çoğunluktaki kitlenin susacağı falan yoktu.

Bu esnada üç kız çocuğu, Dilek’in annesinden izin koparabilmek için Nur Eczanesi’ne dalmış, eczacının tedirgin ve tehditkâr bakışlarına aldırmaksızın telefonun ucundaki kadını uzun uzun ikna etmeye çalışıyordu. Nuh deyip peygamber demeyen kadına atmadıkları yalan kalmamıştı. En sonunda bir tanesi “Ya ne olur Zehra Teyze biraz anlayışlı ol!” diye bağırdı. Elbette bu da fayda etmedi. Zehra Teyze kendi kış karlarını hatırlasaydı durum değişir miydi? O karlarda da hep saklı olanın adı değil miydi Zehra? Üç kardeşin en küçüğü. En susanı ve hep susacak olanı. O yüzden olabilecek en kestirme cevabı da hayır oldu. Nur Eczanesi üç küçük kızın parçalanmış yürekleriyle doldu. Hatta o yüreklerle bir de kılıf geçirildi Zehra Teyze tarafından:

“Dilek derhal eve geliyor, bence siz de evlerinize dağılsanız iyi olur kızlar.”

Eczane telefonunun sesi Zehra Teyze olmuştu. Üç kız ve o ana kadar onlara bakışlarıyla olmadık zulüm yaşatan eczacı kadın birbirlerine bir müddet baktılar.

Geri kalan iki kız çocuğu, Dilek’e göre daha göreceli anlamda özgür oldukları için, L’innocente filmi-

nin ortalarına doğru, kar tatilinde, gürültüden kırılan o salona girdiklerinde, Visconti'nin ve yazar Gabrielle d'Annunzio'nun hatırına yerlerini aramış ve bulamamışlardı. Filmin en erotik sahnesinde sahnenin oradaki kapıdan salona daldıkları için, yoğun bir sevişme sahnesinin ışıkları ve görüntüleri üzerlerindeyken, başrollerinde Giancarlo Giannini ve Laura Antonelli'nin oynadığı bu filmin adını nedense hep, üstelik uzun yıllar boyunca Zehra Teyze'nin Amansız Kışı diye anmış, o sırada kendilerine seslenen sınıf arkadaşları Tuğrul sayesinde bir oh demiş; geçici olarak oturdukları koltuklarında, o sırada küskün küskün evine dönmekte olan Dilek'i tuhaf bir biçimde düşünmüşlerdi.

Dilek eve dönünce taze mercimek çorbasını sessizce içmiş ve o akşam annesiyle ajansı izlerken, “Gördün mü bak Dilek bütün yollar kapanmış” diyen o kadına bakmıştı. Bütün yolları kapayan o yılki şehirli karın, o kış mevsimine özgü geçiciliğiyle değil; uzak bir bozkırdaki kışın kalıcı, uzun soğukluğu ve uzaklığıyla... Bakmıştı.

Seçimler

Turan’la, baş başayken...

Hep sinirlidir. Hep.

Bugün de öyle; asabi. Önden önden gidiyor. Elinde bir tespih var. Sallayıp duruyor.

Niye böyle?

Ne bileyim.

Aslında hep böyleydi. Ben körmüşüm. Ev kadını Süheyla. Kızıyorum kendime. Öyle çok kızıyorum ki bir gün böbreklerime, bir gün mideme vuruyor. Bazen de başım çatlayacak gibi ağrıyor. Bugünse her yerim ağrıyor. Adımlarım bile...

Deniz otobüslerinin oraya doğru bu şekilde ilerliyoruz. Düşe kalka. Her zaman olduğu gibi sudan sebeplerle bir kavga çıkardı az önce. Ardından da yine kendi mağduriyetlerinden bahsetmeye başladı. Herkes ona düşman. Telefonunda birkaç mesaja baktı. Ülke ve dünyaya şöyle bir göz gezdirdi. Başını bilmiş bilmiş salladı. “Ben demiştim” diyor. Gören onu halıcı değil

asrın falcısı sanır. Ya da kalıbına bakarsan milletvekili falan. Ah benim monoton halı desenli kırk yıllık kocam. Ah benim güzelim yıllarım. Boynumdaki ipek fularla kendimi boğasım var.

İçimden böyle diye diye turnikeleri geçtik.

Turan, tespihli çok bilmiş eliyle açık havayı işaret etti. Şimdi peşinden oraya gitmesem yine sorun çıkaracak. Dua ediyorum tanıdık birini görmeyelim... Zira Turan tanıdıkların yanında bambaşka birine dönüşür. Bir sevgili olur ki sorma gitsin. Bu ikiyüzlülüğü hiç kaldıracak halim yok. Hayat ve Turan yorgunuyum. Ardımızda bıraktığımız iki kız çocuğu, iki torun ve biz, yani iki ceset.

“Gönlün oldu mu?”

Bu Turan. Neye gönlüm oldu?

Gönlüm kaldı mı ki olsun. Gönül mü bıraktın be Turan. İçimde sevgi mi bıraktın.

Dışarda hiç yer kalmamış. Herkes bu bahar gününde dışarda kalmak, hava almak istiyor. Banklar dolu, bankların yanları dolu.

Sonra o, yanındaki çocuğunu kucağına alıp yana doğru kayıyor. Çarşafı bir kadın bu. O siyah çarşafın içinde bile zayıflığı dikkat çekiyor. Oğluna sürekli olarak “uslu dur” diye usul usul komutlar veriyor. Oğlu zaten uslu. “Teyzeyi rahatsız etme.” Teyzeyi rahatsız etmiyor ki oğlan. Sonunda dayanamayıp, “Beni rahatsız etmiyor, rahat olun” diyorum. Oğlan ve kadındaki

benzer yeşillikteki bakışlar dönüp bana bakıyor. Karşılıklı gülümsüyoruz. Turan'ı ve sinirini unutmak için bir şans yakalamış olabilir miyim? Şimdilik susmuş ve dışarda olmanın rehavetiyle meşgul. Oh, dünya varmış... Tam böyle düşünürken, yanımdaki kadın, oğlu ve benim üzerime düşen bir gölgeye uyanıveriyorum. Sinirli, gergin bir beden bu da. Bunun da elinde bir tespih... Hay Allah'ım ya.

“Neredesiniz, deminden beri sizi arıyorum!”.

Kadınla bir kez daha bakışıyoruz. Yüzünün mimiklerinin, otuz yıl önceki mimiklerime ne kadar benzediğini o zaman fark ediyorum. Anlamış ama henüz vazgeçememiş; kavramış ama daha zamanı olduğunu düşünen bir kadının mimikleri bunlar. Henüz, “Hâlâ şans var, belki benim Turan'ım değişir” diyen bir kadının kendini kandırdığı o zamanlar.

Sinirli ve gergin beden ısrarla tepemizde salınmaya devam ediyor:

“Kime diyorum!”.

Kadının kocası bu. Turan'a göre epey genç ama aynı yolun yolcusu olmaya aday.

Turan'ın genç hali ısrarını sürdürüyor:

“Cevap versene be!”.

Kadınla birbirimize bakıyoruz. Seçimlerimize. Kafamızdan ikimizin de aynı şey geçiyor olmalı: Seçimsizliklerimiz.

Biz ne zaman bu kadar kaybettik?

Biz ne zaman bu kadar yanlış seçimler yaptık. Oylarımızı kim, nasıl çaldı?

Ayrı zaman ve mekânlarda, ayrı seçimler yaparken nasıl hep aynı şeyi seçtik?

Neden ve nasıl “hep” aynı sonuç?

(Burada iç çekmiş olabiliriz.)

Sonra kendiliğinden bir şey oluyor.

Kadınla ben, o kalabalık yerde, birimizde çarşaf, birimizde fular, iki yabancı gibi değil de kırk yıllık iki dostun kahkahalarıyla gülmeye başlıyoruz.

Benim havacı Turan huylanmış olmak için yine huylanıyor. Bakışlarından anlıyorum ama umurumda değil. Öteki kocanın ne yaptığından pek haberim yok. Sinirlerim boşalmış, gülmeye devam ediyorum-ediyoruz.

Para ve İman

Öyle zamanlarda alışveriŖe çıkardı Ŗenay. Bir Ŗey bildiğinden değıl. Üzerine kırk senelik mantosunu giyer; en son moda gibi tertemiz bedenine geçirdiğı bu gri kabuğı, kendini korumak ve kem gözden sakınmak istercesine kuşanırdı.

Onunla aynı mağazada karşılaştığımızda çoktan ölümsüzlüğü keŖfetmiŖ biri idim. Buna karşı dibine kadar mutsuz, dibine kadar para pula gömülmüş, gergin suratlı bir hatun ve dahası bu ülkenin yeni nüfusu-na geçmiŖ bir estetik cerrahının ilk eŖi. Bütün estetik cerrahı eŖ ve sevgililerinin ortak profili idim. Ancak yine de, bolluk içerisinde ölürken, resmen yaşıyordum işte! Bir zamanlar bir hemŖire olduğum bile söylenebilirdi. Ya Ŗimdi? Bu son demlerini yaŖayan garip mağazada, aldığım nafakanın binde biriyle bir Ŗeyler satın almalıy idim. Yükte hafif pahada ağır, ya da tam tersi olacak bir Ŗeyler. Zira yaŖadığım rezidansın içini kaplayacak bir “hayata” ihtiyacım vardı. Beni benden saklayacak, beni benden koruyacak, zırlarla kaplayıp

sesimin gıkını bile çıkaramadığı bir hayat! Varsın sahte olsun. Varsın suni olsun. Varsın hiç olmasın... Hayat, hayattır!

Tam da bu sırada tahta servis tabaklarını gördüm. Dev kadehler biçimindeki bu tahta servisliklerden ne kadar varsa almaya kararlıyım. 9-12-15... Ne kadar elime gelirse. Devri kapanmakta olan bu afili mağazada ne kadar varsa o kadar. Çünkü servis esastı. Evime çağırarak kimsem olmasa bile. Esas... Esaslı... Esasında. Kullan bakalım bunları cümlede şimdi diye inledi iç sesim. Estetiğe batmış yüzüm ise mimik özürlü olarak cevabı yaptırdı:

“Esas olan sensin Tahire.”

İşte bu.

Karşımdaki tezgâhtar-kasiyer arası kıza bu edayla yaklaştım. Ve on beş tane olan (sayıyla 15), az buz değil yani, tahta servisleri koca poşetlere koydurdum ve o esnada sevgili eski eşimin yüz bininci metresine göz kırparcasına, tezgâhtar kızın beni bana anlatan sesini duydum:

“Taksit ister misiniz Tahire Hanım?”

Taksit mi?

Neyin taksiti?

Hayatımı lime lime eden kaderimden ben zaten usanmıştım. İki göz evden bu debdebeli hayata kayarken, yeterince bölük pörçük olan dünyamdan kaç

perişan gezegen daha çıkabilirdi ki? Taksitmiş. Taksit bir yok oluş adımıydı ve artık benim gibilerin uzun ve gaddar yürüyüşünde yoktu! Vardıysa da, alınacak intikamlar içindi. Anneden, babadan, kocadan, kardeşlerden, yalan cümlelerden, yalan cümlelerin profillerinden, Tahirecim diyen bütün komşu yarenliklerinden, Tahirem denilen o feci geçmişten, geleceğe intikal edecek yaraların kabuklarından gıdım gıdım alınabilecek faizler olabilirdi -olsa olsa o taksitler. Peşin peşin alınabilecek intikamlar dururken taksit nasıl bir sözcüktü böyle?

Bu yüzden, karşımdaki genç kadına, odasının kokusunu ciğerlerimde duyarak, “Tek çekim,” dedim. Onun suratında parlayanı ise kendi adımın yankısı olarak görmek elbette şaşırtıcı gelmedi. Evet, aynı takımdaydık besbelli.

O zaman yan gözle ikimiz de, diğer kasanın önünde, mağazanın ikinci el satışındaki ürünlere kanıp gitmiş olan o yaşlı, pörsümüş, çirkin kadını gördük. Diğer kasanın arkasındaki tezgâhtar kızın ona bakarken ki acı dolu yüzü, bizimkilerle buluşunca takım ruhumuz daha da zenginleşti. Yaşlı kadını deplasmanda yenmekle meşgul bir çoğulduk artık. Ve sesimiz besbelli çok gür çıkacaktı. Ancak ondan önce üçümüzün kıyısına vuran bir tebessüm, zaten maçı kazanmış olduğumuzun işaretiydi. Hayatını besbelli emekli bir öğretmen olarak geçirmek zorunda kalan, kıt kanaat hayatların içinde boğulmak zorunda olan ve yediği

her kazığa rağmen muhtemelen burada ve dünyanın her yerinde sosyal demokrat kalmaya besmele çeken bu kadına, böylesi bir yabancı tebessüm azdı bile... Bu da azar azar, taksitle intikam alınması gereken türlerden biriydi çünkü. O yüz yıllık mantosunun içinde sabun ve inat kokan, dahası bir türlü ölmeyen bu kadın, elinde yanları eprimiş mavi bir vazoyla “Ayrıca yüzde elli indirim de var değil mi” diye sorarken, gerilen sinirlerimiz dudaklarımızdaki tebessümü koca bir kahkaha tufanına dönüştürecekti.

En sonunda kadın, o zamana kadar Allah için çok terbiyeliydi bu konuda, dayanamayıp üçümüze baktı. Yüzünde kim bilir hangi yangınlardan çıkmış ve dolaşısıyla hangi isin ne zaman sindiği bir zavallılık bulacağımızdan emindik. O yüzden kendi aramızda günlük cümlelere dönecektik sanki.

“Şu arkadaki şifonyer; ya da şu kahverengi dolap; ah çok atıl; ah çok az cilalı” şeklinde bir gün işe yarayacağına inandığımız cümleler akın edecekti aramıza.

O ise hâlâ bize bakıyordu. Şu dinazor.

Sonunda kendisi kadar yanık cüzdanından buruşuk bir para çıkardı. Ve teneffüste sigara içen öğrencilerini yakalamış bir edayla istifini bozmadan Türk kahvesi kokan nefesiyle şu manasız, saçma sapan cümleyi sarf etti:

“Kızlar, paranın ya da imanının kimde olduğu belli olmaz.”

Sonra bir gümbürtü koptu. Ya da bir afet. İtfaiye sireni. Bir tuhaf ses. Çığlıkla inleme arası bir şey. Başlarım sizin tek çekimli sırça dalganıza diyen nasıl bir gülşt o yle! Hele o sarı dişler... Eski, kocaman, taksit taksit hepimizi yuttu yutacak. Canavardı bu ya. Gri mantolu canavar.

Uzaylı Sen Dost musun?

Pimapencydi Sefa. Dalgındı. Genelde nadir konuşurdu. Bir de uzaydaki varlıklara takmıştı. Saftirik görüntüsüne bu seveda eklenince mahallenin, müşterilerin ve elbette patronu Hilmi'nin hedef tahtası haline gelmişti. Adamın, "Dünyayı ziyaret eden uzaylılar seni bir kere görse bir daha gelmezlerdi" gibisinden vahşi esprililerine sadece gülümserdi Sefa. Hilmi'ydi işte. Dam derken kapı diyen patronu. "Senin antenliler ne zaman gelecek?" gibi sorularına ise "Zaten buradalar arada görüşürüz, benden fikir alırlar!" diye cevap verince işin rengi daha da değişirdi. "Ne fikri ne fikri, sahi nece anlaşıyorsunuz" ile başlayan ukala sorular "yoksa senin pimapenci çırağı olduğunu biliyorlar mı?" şeklinde devam ederdi. "Evet," derdi Sefa derin bir hoşgörüyü, "uzayda çok önemli bir yer tutuyor pimapen konusu..." O zaman işte "saftirik ve dalgın Sefa" olurdu sana "akla ziyan Sefa." Hakaret konusunda ne kadar bonkördü şu Hilmi!

Müjgan Ablanın pimapenleri o zaman devreye girdi. Hilmi'nin eniştesinin uzaktan akrabasıydı Müjgan

Abla ve Hilmi ile, Sefa'nın tam olarak çözemediği tuhaf bir yakınlıkları vardı. Aynı zamanda Sefa'nın, "Keşke İsmail Abi'nin yanında klimacı olsaydım, iyi para kırdım, üstelik de bu huysuz Hilmi'nin çenesini çekmezdim" dediği o günlerdendi. Hava bir ekmek fırınının içindeki yolculuğuna devam ederken Afrika'dan yeni zalim sıcakların geleceği haberi yayılmıştı. Yine de bu, Sefa'nın Müjgan Abla'nın balkonundaki pencereler ve kapı için yanlış ölçü almasına yeterli bir açıklama olamazdı. Bu yüzden sinir hastası patronu Hilmi'yle yine fena halde papaz oldular. Damarları çıka çıka "Saftirik aptal" diye haykırdı Hilmi. "Bu kaçınıcı yanlış ölçü; inşallah o UFO'lar gelir seni molekülüne ayırır."

"Bildiğin gibi değil" diye söze girmek istedi Sefa. Ancak Hilmi çok kararlıydı. "Şimdi de kalkacaksın uzaylılar yüzünden diyeceksin, öyle değil mi? Bıktım senden de uzaylılarından da be!" diyerek yumruğunu eski bir pimapen çerçevesine geçiriverdi.

Sefa, ne Hilmi'ye ne de pencere ve kapı ölçüsü yanlış alınmış ev sahibi Müjgan Abla'ya durumu tam olarak izah edebilmişti. "Aklın fikrin o lanet fezada," demişti Hilmi, "Dünyaya dön artık." Bunu derken giderek sesi tizleşiyor ve ağlamaklı çılgın bir ses tonuyla ortalığı inletiyordu: "Sen Amerikan Kongresi martavallarına ve o istihbaratçı heriflere ne bakıyorsun, etin ne budun ne be; sen geri zekâlı bir pimapenci çırağısın. Hatta çırak bile değilsin. Sen yoksun. Sigortan bile yok!"

“Abi vallahi üst üste geldi... O gece gördüğüm yanıp sönen kırmızı ışıklar normal değildi. Sonra o kongre... Koca kongrede baksana neler olmuş. Tam ölçü alacakken haberlerde duyunca kafam karıştı...”

“Sefa o kırmızı ışıklar senin beyninde yanıp sönüyor! Sen alarm veriyorsun...Kadına rezil ettin beni...”

Hilmi freni patlamış dingilsiz bir kamyon gibi salıvermişti bütün küfürleri ortaya. Artık topla toplayabilirsen.

“Abi vallahi değil. İki gözüm önüme aksın o ışıkları gördüm diyorum. Sonra da ölçüyü alırken haberlerde o adamların dediklerini duyunca... Karıştırmışım Hilmi Abi. Affet.”

Hilmi, “Allah’ım beni kurtar bu maldan!” diye gürlerken ikinci güneşi buram buram dükkâna dolmuş ortalığı نفتی bir toz bulutu sarmaya başlamıştı. O an hem Sefa hem de Hilmi o نفتی yeşili gördü ama içinde bulundukları saçma sapan durumdan ötürü oralı olmadılar. Öyle ya hayat memat meselesiydi Müjgan Abla’nın pimapen ölçüleri.

“Abi bir daha olmayacak söz...” diye çırpındı Sefa.

“Yok” dedi Hilmi. “Yetti artık. Anlıyor musun? Yetti...Senin saçmalıklarından bıktım.”

“Abi, söz, bir daha...”

“Dahası mahası olmayacak” dedi Hilmi. “Seni eniştenin hatırına burada tuttum ama artık bu yolun sonuna geldik... Bitti. Senin gibi tuhaf, hiçbir işe yara-

mayan, zavallı biriyle devam etmeyeceğim. Zaman kaybısın sen. Asıl uzaylı sensin ya. Buraya kadar.”

“Abi...”

“Şimdi yemeğe gidiyorum. Döndüğümde gitmiş ol!” diyerek apar topar sahneden çıktı Hilmi. Dışarıdan hâlâ sesi geliyordu:

“Allah’ın süzme salağı.”

Sefa ise geride yapayalnız kaldığı noktada yine klimacı olmayı hayal edecekken dükkânın hemen yanındaki neftilik kıpırdamaya başladı. İşte o zaman olup biteni anlar gibi oldu Sefa. “Hımmm” dedi sadece “keşke Hilmi Abi de görseydi bunu...” Sonra o toz bulutumsu varlık, parlak nefti yeşil rengi ve çarpık çurpuk antenleriyle gelip karşısındaki tabureye oturdu. Sefa, o zaman bir bilim insanı edasıyla kendinden emin bir biçimde toza yaklaştı ve sordu:

“Merhaba! Ne istemiştiniz?”

“Şey efendim benim adım Zoog ve alanımda kendimi geliştirmek için buradayım. Uzayda teorik pimapencilik dersleri veriyorum da...” dedi karşısındaki. “Sizi çok övdüler hocam... Bizlerle kurduğunuz diyalog ve öğretme biçiminiz çok etkiliymiş...”

Sefa, gururla Zoog’a baktı ve bir sanatçı tavrıyla karşılık verdi:

“Yine mi pimapencilik dersleri? Bıkmadınız mı yahu!”

Zoog, heyecanla kıkırdadı:

“Bıkılır mı... Şu ara uzayda pimapencilik çok moda, bu yüzden hepimiz buraya doluştuk ya. Öğrenmek için. Hele sizin gibi ünlü, pratiği gelişmiş hocalar çok kıymetli...”

Sefa, bunun üzerine Zoog’a bir çay verdi ve ona ileri düzeyde nasıl pimapencilik yapılacağını anlatmaya girişti. Ancak, Zoog’un antenleri, pimapencilik malzemeleriyle karışmaya başlamıştı. Al sana karmaşa! Sefa, gülmekten kırıldı.

“Sanırım antenlerini kontrol etmekte biraz zorlanıyorsun, Zoog! Belki de pimapencilik derslerine ek olarak, anten kontrolü dersleri de almalısın!”

Zoog, utangaç bir şekilde gülümsedi:

“Evet, belki de haklısınız. Antenlerim bazen bana oyun oynuyor!” dedi.

Velhasıl Sefa ve Zoog, beraber gülüp söylemeye devam ettiler ve uzaylıların pimapencilik maceralarıyla dolduracağı bir kainatı birlikte hayal ettiler.

Ya Hilmi?

Kim ne yapsın Hilmi’yi.

Sen Ne Anlarsın?

O sene yaz erken bastırdı.

“Sen ne anlarsın?” sorusu da bu yüzden, olduğundan daha hararetli bir haftanın adı oldu.

Nazmi’nin Fenerbahçe sözkonusu olduğunda ortaya attığı bu sorunun muhatabı elbette Gencer değildi ama buna çok alındı ve konuyu kişiselleştirdi. Babasının bu haline çok sinirlenmişti. Ne demekti sen ne anlarsın Fenerbahçe’den...

Belki bu yüzden, belki de değil, bir gün sonra öğlen teneffüsünde lafladığı kız arkadaşına, henüz aralarında duygusal net bir bağ gelişmemiş olsa da, “Bu işler senin anladığın gibi değil Birsen! Sen ne anlarsın aşktan” demesi de bu yüzdendi. Elbette Birsen de buna çok alındı ve Gencer’in ondan hiç hazzetmediğini sanarak çam ağaçlarının gölgesinde kaybolup gitti... Ta ki...

Ta ki kız arkadaşı, o ana kadar içtikleri su ayrı gitmeyen Funda’ya rastlayıncaya kadar. Funda, Birsen’in yüzünden düşen bin parçayı görünce ona el-

bette Gencer’i ve Birsen’e çıkma teklif edip etmediğini soracaktı. Birsen ise karnında yatan ölü kelebeklere yenilip, “Sen ne anlarsın birlikte takılmaktan?” sorusunu ortalığa ateşleyecek ve kadim kankasının fal taşı gibi açılmış gözlerinin önünden yeni gölgelere sığınarak kül gibi uzaklaşacaktı.

Funda’nın o akşam içlenerek odasında dinlediği müziği duyan kız kardeşi Leman, ablasına yarenlik etmeye çalışacak, “Çok işim var Leman, şu tıfıl edebiyat hocasının verdiği kompozisyonu bir türlü yazamıyorum zaten” cümlesine “istersen ben yazayım senin yerine” dedikten sonra, bundan böyle ikisinin arasında gergin bir çamaşır ipi gibi salınarak hayatlarına eşlik edecek o cümleyle yıkılacaktı: Sen-ne-anlarsın be Leman.

Bir-iki gün ablasının bu cümlesiyle kendine gelemeyen Leman, asabi entel ergen hallerine takınıp benzeri bir cümleyi fasulye ayıklamakta olan annesine söylediğinde başına elbette bir terlik yiyecek ve hayata daha çok gazezlenecekti ama annesi Meral için o an fasulyelerin kılçıklı olup olmaması çok daha önemliydi. Yine de...

Yine de kafası atmış olsa gerek ki Meral Hanım, o ikinci vakti ortanca kızı Leman’ın kafasına attığı terlikten kafası bulanmış bir halde fasulyelerin kılçıklarına lanet yağdırıp onları olduğu gibi düdüklünün içine tıkkacak ve zamanının geri kalanını demli çaylar içip yanına sigaralar tellendirerek geçirecekti.

Akşam eve gelen kocası Korkut'un kılçıklı fasulyelere bakıp, "Bu ne biçim fasulye hanım tıpkı senin sözlerin gibi" lakırdısına ise içinde yıllardır birikmiş bir efkârla veryansın edecek ve hayatını, sözlerini, saçlarını, ruhunu ve o an aklına gelebilecek her şeyi bu karşısındaki süprüntüye süpürge ettiğini düşünerek zeytinyağlı fasulyenin yayılıp gittiği borcamı tuttuğu gibi salon penceresinden dışarı fırlatacaktı. Sen-ne-anlarsın repliği ise o sırada hasıl olacak ve Korkut'un dehşete sığınan yüz ifadesi karşısında daha da enginleşecek ve bütün apartmana yayılacaktı.

Kılçıklı zeytinyağlı fasulyenin üçüncü kattan, aşağıya, Nebil Beylerin sardunyalı bahçesine akın ettiğini gören Nebil Bey ve karısı Perihan Hanım o sırada mutfak balkonunda yemek yiyorlardı. Akşam yemeklerinin bu surette zehir zıkkım olduğunu tecrübe edince ritüellerine o dakika son verip üçüncü kata çıkmaya karar verdiler. Emekli Albay Nebil Bey burada öne geçmeyi kafasına koymuş ve Perihan'a "Sen ne anlarsın Perihan insan ilişkilerinden" demek gafletinde bulunmuştu. Perihan Hanım ise emekli bir öğretmen olarak altta kalmamış "Asıl sen ne anlarsın insandan emir komutacı" diyerek kocasına karşı çıkmış ama bir yandan da yıllardır çekmekte olduğu yüksek tansiyonundan çekinerek sahayı Nebil Bey'e bırakmak zorunda kalmıştı.

Olaydan yarım saat sonra Korkut'un karşısına diken emekli albay, evin sahanlığında komşuluktan, hatta komşu komşunun külüne muhtaçlıktan yola çıkan as-

keri laflar etmeye çalışırken ise Korkut tarafından sarfedilen o meşum cümle karşısında kalakalmıştı: “Sen ne anlarsın komşuluktan be!”

Velhasıl o hafta böyle geçti...

Anlaşılan, bir bütün yaz böyle geçecekti.

Aşk (olsa olsa)

Bir Meteor Yağmuru (dur)

Sait ile Melda evleniyordu. İyi de bize ne oluyordu bilmiyorum. Biz de en az onlar kadar bu telaşın içerisine hapsolmuştuk. Özellikle Kerem... Kravatım nerede, gömleğim kurumamış, pantolonumun paçası sökül-müş ve elbette saçları... Saçlar... Onlar sıcağın nemiy-le daha şimdiden rotayı kaybetmiş durumdaydı. Bense zaten kaybolmuştum! Nicedir. Bu düğün haberinden beri, iyice.

Yolda kaybolmayı göze almamak adına erkenden hazırlıklarımızı yapar gibi olduk ama nafile! Genç ve görünüşe göre zinde bir çift olarak yola koyulduğumuzda epey geç kalmıştık zaten. Her şeyi unutan ben; her şeyi geciktiren ben; sonunda amacıma ulaşmıştım...

Evet. Aslında o nikâha gitmek istemiyordum... Davetiyeyi bu yüzden mi evde unuttum? Ziyet Viyadüğü'nün adresini o yüzden mi şaşırdım? Ziyet Viyadüğü'nden bu garip şehirde olduğunu-iki tane ve

tamamen birbirinden ters yönde olduğunu- bu yüzden mi hiç tahmin edemedim? Bilmem ki. Ancak şu sözleri unutmak ne mümkündü: “Aşk olsa olsa bir meteor yağmurudur; Melda ve Sait’in aşklarına tanıklığınızı bekliyoruz. Adres: Ziyet Viyadüğü.” Belki de bu davetiyeyi çoktan paramparça etmiştim. Olabilir mi? Hiç belli olmazdı.

Her koşulda gecikmiştik. Güneşin kırıldığı, trafiğin azdığı bir saatti. Oysa yolumuz uzun ve görevimiz bıçak sırtıydı. Kerem, Sait’in, ben de mecburen Melda’nın şahitleriydik. “Mecburen” konusu burada esas sayılabilirdi ama bir o kadar da es geçilmemesi gereken bir husustu. Sait, Kerem’in kankası ve çocukluk arkadaşı, benimse Kerem’den önceki sevgilimdi. Hem de ne sevgili! Ben ona deli gibi aşıkken, bir gün karşıma gelip oturmuş, “Sen üzerine alınma lütfen sadece ben böylesi ciddi bir ilişkiye hazır değilim” deyivermişti. Sonra ben tutup onun en yakın arkadaşı, tanıştığımız günden beri bana kara sevdalı olan Kerem ile evlenmiştim! Melda’nın bu ilişkideki konumu ise daha da ilginçti. Görüncemdi Melda; şu Sait’in daha az ciddi bularak bu akşam evlendiği taze diyerek geçiştirilemeyecek hatun.

“Ayıkla pirincin taşını” sözü tam bizler için söylenmiş olabilirdi ama bu söz besbelli Kerem’i tanımayan biri tarafından asırlar önce popüler olmuştu. Zira bütün taşları ayıklamakla meşhurdur benim kocam. Medenidir ve kendine güveni tamdır. Eski sevgililer, eski

seçimler, eski yol ayrımları, kısaca eskinin hükmü, varlığı ve ruhu onun gözünde hükümsüzdür. Hatta yoktur! “Amannn Nesrin, üzüldüğün şeye bak.” Kerem budur. Şimdiye odaklıdır o. Meteor yağmuru altında nikâh şahitliği. Bitti...

“Haydi artık, yola çıkıyoruz detaylarla fazla oyalanma Nesrin.” İşte Kerem...

Oysa ben dertliyimdir... Ben Nesrin’imdir. Benim yüzümden geçmiş bitmez, yola zamanında çıkılmaz, çıkılsa da işe yaramaz...

“Ah be Nesrin, biraz erken çıkabilseydik, mola vere vere, çay kahve içe içe gidecektik...”

Kerem yine her zamanki Kerem’di.

Ben de ben:

“Kusura bakma Kerem, eski sevgilimin nikâhına senin gibi neşeli, dakik ve huzurlu takılamıyorum!”

Bu esnada yanıımızdaki trafik, trafikteki sıcak, sıcaktaki nem dalga dalga ilişkimize vuruyor, bunaltıyor, derin derin nefesler alıp veriyorduk. “Neyse sorun yok,” dedi Kerem, “Önemli olan yola çıkmaktır Nes.”

Nes’miş... Başlarım senin Nes’ine diyesim vardı. Demedim. Daha çok aklımda Sait’in annesinin kararlı yüzü. Bir de adaçayı kokan kayınvalidem vardı tabii. Melda’ya sıra geldiğinde ise yol bizi başka kavşağa çağırıyordu. Bu kavşakta sadece Melda olsa iyi. Bir sürü kopuk cümle, bir sürü söylenmemiş söz. Sait’in, saçla-

rının iki örgülü halini bildiği Melda, ne zaman Sait'in gönlünü çalmış ve başımıza topuzlu gelin olmuştu?

Kavşaktaki trafiği kısmen atlattığımız o noktadan sonra Google Maps'i açtık ve geri kalan yola revan olduk. Yol umduğumuzdan biraz daha süreceğe benziyordu. Her şeye rağmen, aklımızda davetiyenin önsözü:

“Aşk olsa olsa bir meteor yağmurudur; Melda ve Sait'in aşklarına tanıklığınızı bekliyoruz.”

Ziynet Viyadüğü, kısaca düğün mekânı yeşillikler içerisinde bekliyor olmalıydı bizi. Davetliler, mezeler, kırmızı şarap, varsa rakı, yaz mevsiminin nikâh trafiğinden ötürü epey geciken nikâh memuru, Sait ve Melda'nın sahneye ilk gelişindeki coşkulu müzik. Sonra alkışlar, sonra biraz daha az coşkulu müzik, ardından masalara geçiş. Bundan çok kısa bir süre sonra Sait ile Melda'nın ilk dansı. İşte o esnada yağmaya başlayan meteor yağmuru. Kız tarafının dehşetle, oğlan tarafının şaşkınlıkla gözlerini açması. Ya da tam tersi. Belli bir yerden sonra onların da sahneye atlayıp, ışıkların özellikle söndürülmesiyle birlikte kimisinin besmele çekerek kimisinin alkol soluyarak soyundukları yıldızlı gök kubbe. Her bir yıldız kayarken “Allah'ım n'olursun”la başladıkları dilekler. Sonu gelmeyen beklentiler. Sonsuzluğa mırın kırın edenler. Arada birilerinin “Kuyruklu yıldız altında izdivaç bu olmalı” diye bağırması. Ve olay sakinleşirken “çadırımın üstüne” ile ka-

faların iyice karışması. Oynansın mı, yıldızlara bakmaya devam mı edilsin arasındaki tereddüt.

Tüm bunlar olup biterken asıl atlanansa, Kerem ve Nesrin'in, yani bizlerin Google Maps'in azizliğine uğrayıp şehrin başka ucundaki Ziyet Viyadüğü'ne gitmemizdi. Hatta ta içeriye kadar girmiş, bizimkileri aramıştık. Karşımızda bambaşka bir gelin ve damadı görünce dilimiz tutulmuş, orada kopmuştuk. Kerem saçlarını yoluyor ben travmatik bir biçimde “olamaz” diye başımı sallayıp duruyordum. Küçük bir bocalamadan sonra birbirimize avazımız çıktığı kadar bağırıp çağırdığımız yer tam burasıydı. Bilmediğimiz bir dünyanın bilmediğimiz bir pisti. Kısaca meteor yağmuru-na tutulduğumuz yer.